

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
SRI LANKA**
a nation that upholds integrity

**පළාත් පාලන ආයතනයන්හි
ප්‍රකෘති සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලිය ආශ්‍රිතව
පවතින දූෂණ අවධානම පිළිබඳ
විග්‍රහය**

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා (TISL) යනු ස්වාධීන, රාජ්‍ය නොවන, ලාභ නොලබන හා පක්ෂග්‍රාහී නොවන සංවිධානයක් වන අතර එහි දැක්ම වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුකරණය, දේශපාලනය, ව්‍යාපාර කටයුතු, සිවිල් සමාජය හා පොදු ජන ජීවිතය දූෂණයෙන් තොර කිරීමයි. ඔරලින් මුල් කොටගත් ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානයේ ඔලයලත් ජාතික ආයතනය වශයෙන් TISL ආයතනය, ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් සංවිධානය සමග මෙන්ම ලොව පුරා ඇති එහි ජාතික ආයතන සමඟ හවුල්කාරීත්වයෙන් යුතුව කටයුතු කරයි.

නිර්මාණය: හරිත දහනායක

මෙම වාර්තාවෙහි අඩංගු තොරතුරු වල නිරවද්‍යතාවය තහවුරු කිරීම පිණිස සියලු ප්‍රයත්නයන් දරා ඇත. 2019 නොවැම්බර් මස වන විට මෙහි ඇති සියලු තොරතුරු සත්‍යය බවට විශ්වාස කරන ලදී. කෙසේ වෙතත් මෙම තොරතුරු වෙනත් අරමුණු සඳහා හෝ වෙනත් සන්දර්භයන්හිදී භාවිතා කිරීමේ ප්‍රතිඵලයන්වල වගකීම දැරීමට ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා ආයතනයට නොහැකිය.

ISBN: 978-955-1281-93-9

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටර්නැෂනල් ශ්‍රී ලංකා
5/1
විලිබන්ද් පාර,
කොළඹ 05,
ශ්‍රී ලංකා

දුරකථන: +94 0114369781
ෆැක්ස්: +94 011 2 501 707

tisl@tisrilanka.org
www.tisrilanka.org

facebook.com/tisrilanka
twitter.com/tisrilanka

පටුන

සාරාංශ වාර්තාව	01
1. හැඳින්වීම	05
2. ව්‍යාපෘති සැලැස්ම	11
3. ව්‍යාපෘති සොයාගැනීම්	13
4. සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි ක්‍රමවේදය	17
5. ලංසු කැඳවීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම	20
6. මිලදී ගනු ලැබූ භාණ්ඩ සහ සේවා	21
7. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු	23
8. විගණන ක්‍රියාවලිය	24
9. තොරතුරු දැනගැනීමේ පහතට අනුව තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රවණතා	26
10. අධ්‍යයන ඉගෙනුම්	27
11. නිගමනය සහ නිර්දේශයන්	28

I. සාරාංශ වාර්තාව

I.I පසුබිම

මෙය ශ්‍රී ලාංකේය පරිපාලන ව්‍යුහය තුළ ක්‍රියාත්මක මත නගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා යන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිළිබඳ කරන ලද අධ්‍යයනයකි. රාජ්‍ය ආයතනයන් ලෙස පළාත් පාලන ආයතන, නාගරික සහ ග්‍රාමීය වශයෙන් ජනතා සේවය ශක්තිමත් කිරීම අරමුණු කොටගෙන පිහිටුවා ඇති අතර විශේෂයෙන් සමාජ සුභසාධනය, මංමාවත් සංවර්ධනය සහ පොදු සේවාවන් ක්‍රියාත්මක කරමින් ජාතික මට්ටමේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තීන් ප්‍රාදේශීය මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම, පළාත් පාලන ආයතන සතු මූලික වගකීමයි. දේශපාලන බල අධිකාරියේ ග්‍රාමීය නියෝජනයන් රජයේ සිවිල් සේවයේ නියුතු නිලධාරීන්ගෙන් සැදුම්ලත් පරිපාලන ව්‍යුහය විසින් ආයතන වෙත ලැබෙන අනුමත ප්‍රතිපාදන සහ ආදායම්, රජයේ වියදම් ප්‍රතිපත්ති අනුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට රාජ්‍ය ආයතනයන් ලෙස මෙම පළාත් පාලන ආයතන බැඳී සිටී. මෙම ආයතනයන්හි වියදම් ප්‍රවේශයක් ලෙස භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් මූලිකවන අතර එම වියදම් ද ප්‍රසම්පාදන මූලධර්ම සහ ආචාර ධර්ම පදනම් කොටගෙන සිදුකිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එහෙත් ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී පළාත් පාලන ආයතන ඇතුළු රජයේ ආයතන මෙම සම්මත ප්‍රතිපත්තීන් අනුගමනය නොකරන බවත් එමනිසා දූෂණ අවදානමක් ආයතනික වශයෙන් පවත්නා බවත් අධ්‍යයනයන්වල සඳහන් වේ.¹ එම නිසා මෙම අධ්‍යයනය පසුබිම පදනම් කොට ගෙන පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය මෙහිදී අධ්‍යයනය කරනු ලබයි. මෙම අධ්‍යයනය පහත සඳහන් ප්‍රවේශයන් තුළ පමණක් සිදුකෙරේ.

රාජ්‍ය ආයතන සඳහා හඳුන්වා දී ඇති ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේ මූලික පියවරයන්වන සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි කිරීම, ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු ක්‍රියාකාරීත්වය, ප්‍රසම්පාදනය කෙරෙහි බලපවත්වන්නාවූ විගණන ක්‍රියාවලිය සහ භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීමේදී මාර්ගෝපදේශයන් ප්‍රායෝගිකව අනුගමනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් මෙහිදී අධ්‍යයනය කරන ලදී. තවද ප්‍රසම්පාදනයේදී දූෂණයට ඇති අවකාශ සහ එහි අවදානම ද, ඒ සඳහා වන ප්‍රවේශයන් පිළිබඳව ද විමසුමට බඳුන් විය. 2016 අංක 12 දරණ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පනතෙහි සඳහන් ප්‍රතිපාදන, තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා උපයෝගීකරගත් අතර රාජ්‍ය ආයතනයන් ලෙස මෙම පළාත් පාලන ආයතන තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ ප්‍රවණතාවය පිළිබඳවද අධ්‍යයනයේදී අවධානයට ලක් කරන ලදී.

I.II අධ්‍යයන අරමුණු

1. පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිළිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීම සහ එම දත්ත සංසන්දනාත්මක ලෙස විශ්ලේෂණය කිරීම.
2. පළාත් පාලන ආයතන විසින් පවත්නා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයන් කෙතෙක් දුරට අනුගමනය කරන්නේද යන්න විමසා බැලීම.
3. පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රමවේදයන් සහ සම්මත ක්‍රමවේදයන් අතර පරතරය හඳුනා ගැනීම.
4. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය තුළ සිදුවිය හැකි වංචා සහ දූෂණ අවදානම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම සහ එවැනි දූෂණයන්හි වටිනාකම් ඇස්තමේන්තු කිරීම.
5. පළාත් පාලන ආයතනයන් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනත සම්බන්ධයෙන් දැනුවත්භාවය අධ්‍යයනය කිරීම.
6. තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනත සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි වගකීම පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීම.

I.III අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

මූලික වශයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේ ක්‍රමවේදය අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය ලෙස හඳුනාගත් අතර එහි මූලික පියවරයන් ඇතුළත් කොට ප්‍රශ්න 42 කින් යුතු ප්‍රශ්නාවලියක් මගින් තොරතුරු රැස්කරන ලදී. සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පත්කිරීම සහ එහි ක්‍රියාකාරීත්වය, ලංසු කැඳවීම, විගණනයට අදාල, අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරීන් පත් කිරීම, ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය සහ අභ්‍යන්තර සහ බාහිර විගණනයන් වාර්තාකරණය මෙන්ම තෝරාගන්නා ලද භාණ්ඩ කිහිපයක් මිලදී ගැනීමේදී ප්‍රායෝගිකව අනුගමනය කල ක්‍රියාවලිය යනාදී තොරතුරු ඉලක්ක කොට ගනිමින් ප්‍රශ්නාවලිය සකස් කරන ලදී. මීට අමතරව පළාත් පාලන ආයතනවල තොරතුරු නිලධාරීන්ගේ පත්කර තිබේද යන්න පිළිබඳවද මෙම ප්‍රශ්නාවලිය ඔස්සේ විමර්ශනය කළේය.

පළාත් පාලන ආයතන විසින් ලබාදෙනු ලබන තොරතුරුවල විශ්වසනීයත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා තොරතුරුවලට අදාල සහතික කළ ලිඛිත පිටපත් ද ඉදිරිපත්කරන මෙන් ආයතන වෙත දැන්වීය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා සෑම දිස්ත්‍රික්කයක්ම ආවරණය

1. මිරලිස් එන්.ජී (2018), නිව් සවුත් වේල්ස් රජයේ ප්‍රසම්පාදනයෙහි දූෂණ අවදානම (Miralis N.G (2018),Corruption Risks in NSW Government Procurement; <https://www.lexology.com/library/>), රමේෂ් ආර් , එම්.එම් සහ දික්වැල්ල ආර් (2003), වගවීම, විනිවිද භාවය සහ විමර්ශන පාලනයේ දූෂණය : ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනය,තෙවන ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය , එස්.ඊ.යූ.එස්.එල් : 6 - 7 ජූලි 2013, ඔලුවිල්, ශ්‍රී ලංකාව (Ramesh, R, Ijhas, M.M, and Dickwella, R (2013). Accountability, Transparency and Corruption in Decentralized Governance: A case of Local Government in Sri Lanka. Proceedings of the Third International Symposium, SEUSL: 6-7 July 2013, Oluvil, Sri Lanka)

වන පරිදි මහනගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා නියෝජනය කරමින් පළාත් පාලන ආයතන 75 ක් නියැදිය ලෙස තෝරා ගත් අතර ආයතන 35 ක් පමණක් නිශ්චිත කාලය තුළ ප්‍රතිචාර දක්වා තිබිණි.

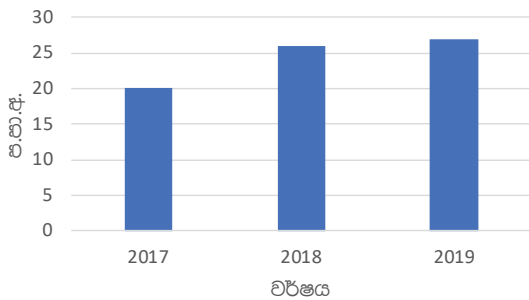
තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා 2016 අංක 12 දරණ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනතෙහි ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කරගන්නා ලදී. මෙම අධ්‍යයනයේදී 2017 සිට 2019 වර්ෂයට අදාළ තොරතුරු පමණක් විමර්ශනයට ලක්කළ අතර ගුණාත්මක අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකර ඇත.

I.IV අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල

මෙම අධ්‍යයනයේදී පළාත් පාලන ආයතන 75 ක් වෙත ප්‍රශ්නාවලිය යොමු කළද ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත්තේ ආයතන 35 ක් පමණි. ප්‍රතිචාර ලබාදුන් ආයතනයන් විසින් ලබාදුන් තොරතුරු විමර්ශනය කිරීමේදී පහත සඳහන් තත්ත්වයන් නිරීක්ෂණය විය.

1. 2017 වර්ෂයට අදාළව පළාත් පාලන ආයතන 22 ක් ද, 2018 ට සම්බන්ධයෙන් ආයතන 26 ක් සහ 2019 වර්ෂය තුළ ආයතන 27 ක් ද ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයට අනුව පුළුල්ව දැන්වීම් පලකිරීමෙන් අනතුරුව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සිදුකර ඇති බව සඳහන් කර ඇත. විය පහත සඳහන් පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැක.

ප්‍රස්තාර 01: සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිකර ඇති පළාත් පාලන ආයතන

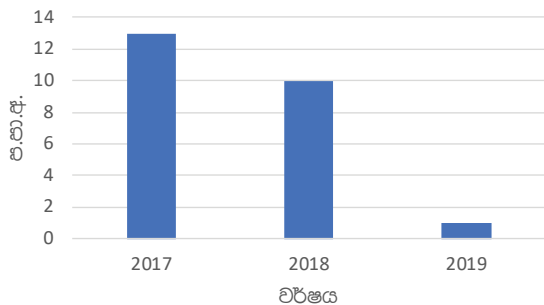
මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

2. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පත්කිරීම සම්බන්ධයෙන් ආයතන 33 ක් විසින් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එම තොරතුරු වලට අනුව ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් වාර්ෂිකව තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවීමට ද සුළු ආයතන ප්‍රමාණයක් විසින් අවශ්‍යතාව මත තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවීමට ද කටයුතු කොට ඇත. තාක්ෂණික කමිටු සඳහා සමාජිකයන් පත්කිරීම සහ එහි සංයුතිය සම්බන්ධයෙන් ආයතන විසින් පිළිගත් රීතීන් අනුගමනය කරන බවද නිරීක්ෂණය විය. මිලදී ගැනීමට නියමිත භාණ්ඩ, සේවා හෝ වැඩක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමිතිය සහ ගුණාත්මක බව පිලිබඳ නිර්දේශය අත්‍යවශ්‍ය වන අතර එවැනි නිර්දේශයකින් තොර

සේවාවන් ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් දූෂණ අවදානමක් පවතී. එමනිසා තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු නිර්දේශයන් ලබා නොගන්නා ආයතන මෙම අවදානම් තත්ත්වයේ පසුවන බව සඳහන් කළ හැක.

3. අධ්‍යයනයට ලක්කරන ලද පළාත් පාලන ආයතන විසින් යොමුකරන ලද ප්‍රතිචාර අනුව ලංසු කැඳවීමට අදාළ සියළුම ප්‍රශ්නවලට ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත්තේ ආයතන 25 ක් පමණි. ආයතන 10 ක් මේ සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. ප්‍රතිචාර දක්වා ඇති ආයතන 25 අතරින් ලිඛිත ලියවිලි සහිතව ඉලක්කගත තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ ආයතන 9 ක් පමණි. ලිඛිත ලියවිලි සමග ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරුවලට අනුව මෙම ආයතන නිවැරදි ලෙස ප්‍රසම්පාදන රීතීන් අනුගමනය කර ඇතත් සෙසු ආයතනයන්හි ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ නිසි අධ්‍යයනයක් සිදුකළ නොහැක. කෙසේ වෙතත් ලංසු කැඳවීම තුළින් අපේක්ෂිත භාණ්ඩ හෝ සේවා ලබාගැනීමට අදාළ පිරිවිතර සමග මිල සැසඳීමක් සිදුකිරීමට අවස්ථාවක් නොමැති වීම දූෂණයට මගපාදයි.
4. අධ්‍යයන වර්ෂ තුළදී මිලදී ගත් භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද විමර්ශනයට අදාළව ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත්තේ ඉතා සීමිත ආයතන සංඛ්‍යාවක් වන අතර එම තොරතුරු නිසි ලෙස ඉදිරිපත් නොකිරීම තුළ මෙම ආයතන විසින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය කෙතෙක් දුරට අනුගමනය කළාදැයි නිගමනය කළ නොහැක. එමනිසා දූෂණ පිරිවැය පිලිබඳ අධ්‍යයනයක් ද කල නොහැක. එහෙත් ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු අනුව එම ආයතන විසින් අවම මිල පදනම සහ ටෙන්ඩර් පටිපාටිය අනුගමනය කරමින් අදාළ මිලදී ගැනීම් සිදුකර ඇති බව තහවුරු කළ හැක.
5. 2017 ට අදාළ අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා 13 ක් ද, 2018 ට සම්බන්ද විගණන වාර්තා 10 ක් ද සහ 2019 පිලිබඳ 1 ආයතනයක් ද සිය විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කර ඇත. එහෙත් මෙම වාර්තා තුළ වුවද සෑම මසකටම අදාළ වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැති අවස්ථාද විය. ඉදිරිපත්කරන ලද අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා තුළ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය හා සම්බන්ධ විගණනයන් පිලිබඳ තොරතුරු අඩංගු නොවීම විශේෂ ලක්ෂණයකි.

ප්‍රස්තාර 2. අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

6. පළාත් පාලන ආයතන 24 ක් විසින් අත්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු හෝ ඒකකයක් පිහිටුවා ඇති බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙම නිලධාරීන් සඳහා රාජකාරී ලැයිස්තුවක් ද ලබා දී ඇති මුත් අත්‍යන්තර විගණන වාර්තා සෑම ආයතනයක් විසින්ම ඉදිරිපත් කර නොතිබීම විශේෂ ලක්ෂණයකි. මෙම තත්වය මුදල් රෙගුලාසි හා ජාතික විගණන පනතට ප්‍රතිචාර නොදක්වන බැවින් විය මහජන ආයතනයක අනුමත ක්‍රියාවලියට පටහැනිව ක්‍රියා කරන අවස්ථාවකි.²
7. ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් 2017 වර්ෂයට අදාළව සිදුකරන ලද විගණන වාර්තා 17 ක් ද 2018 වර්ෂයට අදාළ විගණන වාර්තා 9 ක් ද ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙම විගණන වාර්තා වලට අනුව ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේද පිලිබඳ විගණනයන් සිදුකර ඇතත් බහුතර විගණනයන් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය පිලිබඳ වැඩි අවධානයක් යොමු කොට නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය. ප්‍රසම්පාදන සැලසුමක් නොමැතිවීම පොදු විගණන විමසුමක් වූ අතර ඇතැම් ආයතන විසින් සේවා ලබාගැනීමේදී ප්‍රමාද ගාස්තු අයනොකිරීම නිසා සිදුවන මූල්‍යමය පිරිවැය පිලිබඳ සඳහන් කර ඇත. මෙය ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයට අනුව ව්‍යාපාරික පාර්ශවයට ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමට ඉඩ සලසන අවස්ථාවක් ලෙස සඳහන් කළ හැකි අතර එවැනි තත්ත්වයන් දූෂණයට ද අවකාශ සලසනු ඇත.
8. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයට සම්බන්ධ සමස්ත තොරතුරු සමාලෝචනය කිරීමේදී ඉදිරිපත් කර ඇති අසම්පූර්ණ සහ සීමිත තොරතුරු අනුව සිය ක්‍රියාකාරීත්වයේ විනිවිදභාවය සනාථ කිරීමට බොහෝමයක් ආයතන වගකීමෙන් කටයුතු නොකරන බව සඳහන් කළ හැකි අතර මෙම තත්ත්වය දූෂණ අවදානම තහවුරු කිරීමට බලපානු ලබයි.
9. තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතට අනුව පත්කරන ලද තොරතුරු නිලධාරීන්ගේ හම් ආයතන 29 ක් විසින් ඉදිරිපත් කර ඇතත් එම ආයතන වුවද සිය වගකීම් පරාසය තුළ සියළුම විමසුම්වලට අදාළ ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.
10. සමස්තයක් ලෙස තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අඩු මට්ටමක පවතින බව සඳහන් කළ හැක.

I.V නිගමන සහ නිර්දේශ

අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලද පළාත් පාලන ආයතන 75 වෙනින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත ප්‍රශ්නාවලියක් ඇසුරින් රැස් කරන ලද තොරතුරු අනුව ආයතන 35 ක් විසින් පමණක් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර තිබිණි. එම තොරතුරු සංසන්දනය කිරීමේදී බහුතරයක් පළාත් පාලන ආයතන විසින් විමසන ලද ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාළව තොරතුරු ඉදිරිපත් කර තිබුණ මුත් එම තොරතුරු එක් එක් ආයතන එක් එක් පියවරයන් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක කරන ක්‍රමවේදයන් පිලිබඳ සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයක් සිදුකිරීමට ප්‍රමාණවත් ලෙස පූර්ණ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොතිබිණි. කෙසේ වෙතත් ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරු අනුව බහුතරයක් පළාත් පාලන ආයතන විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පත්කිරීම, ලංසු කැඳවීම, විගණන ක්‍රමවේද සම්බන්ධයෙන් පවත්නා හීන රීති අනුගමනය කරමින් ප්‍රසම්පාදනය සිදුකර ඇති බවට නිගමනය කළ හැකි වුවත් ඇතැම් ආයතන වෙනත් ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු ප්‍රමාණවත් නොවන බැවින් එවැනි නිගමනයකට එළඹීමට නොහැක. කෙසේ වෙතත් දත්ත සපයමින් විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීමට උත්සුක නොවූ ආයතන සම්බන්ධයෙන් අනුකූලතාවය හෝ පරතරයන් පිලිබඳ ගැටළු තිබිය හැකි බවට සඳහන් කළහැක.

එමෙන්ම එක් එක් පියවරයන් අධ්‍යයනය කිරීමේදී හඳුනාගත් දූෂණ අවදානම් තත්ත්වයන් මෙසේ සාරාංශ කළ හැකිය. පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යයනයට බඳුන් වූ දත්ත සහ තොරතුරු අනුව එම ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයෙහි සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි නොකිරීම ගත් කළ ඒ සඳහා අනුමත ක්‍රමවේද අනුගමනය නොකළ ආයතන සම්බන්ධයෙන් දූෂණ අවදානමක් පවතින බව සඳහන් කළ හැක. තවද ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාවලිය තුළින් ආයතනික වශයෙන් වාසි රැසක් අත්වන අතර මිළ සංසන්දනය කළ හැකිවීම, විනිවිදභාවය තහවුරු වීම, ගුණාත්මක භාණ්ඩ හෝ සේවා ලබාගැනීමේ අවස්ථාවන් පුළුල්වීම ආදිය ඒ අතර වේ. එමෙන්ම අනුමත ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ ඒ සඳහා මැදිහත්වන පාර්ශවයන්හට දූෂණ සහ වංචා සහගත හැසිරීම් සඳහා ඉඩපුස්තා නොමැති අතර වය අභිබවමින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම පුද්ගල අභිමතයන් පරිදි සිදුවූව හොත් වය දූෂණකාරී ක්‍රියාවලියකට මගපාදයි. එමනිසා තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැති ආයතන සම්බන්ධයෙන් මෙවැනි අවදානමක් පැවතිය හැකි බව අවධාරණය කිරීම වටී. කෙසේ වෙතත් මෙම අවධාරණයන් තහවුරු කිරීම සඳහා පළාත් පාලන ආයතන තුළ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රම සහ විනිදී දූෂණ වංචා සිදුවීමට ඇති අවකාශ පිලිබඳ වඩා සංවේදී ක්‍රමෝපායක් ඔස්සේ තවදුරටත් අධ්‍යයනය කිරීම සුදුසු බවට නිගමනය කළ හැක.

2. 2018 අංක 10 දරන ජාතික විගණන පනතෙහි 40 වන වගන්තිය, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයෙහි (1992) මු.රේ 128 (ඇ) වගන්තිය

තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පහත සම්බන්ධයෙන් බහුතරයක් ආයතන ධනාත්මක ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත. එමෙන්ම තොරතුරු හිලධාරියෙකු පත්කරමින් ආයතනික වශයෙන් මූලික කටයුතු සිදුකර ඇතත් ඇතැම් ආයතන සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පහත සම්බන්ධයෙන් වගවීමක් හෝ උනන්දුවක් ඇති බවට සනාත කළ නොහැක. එමෙන්ම යොමුකරන ලද තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් වුවද ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ ඉතා සීමිත ආයතන සංඛ්‍යාවක් පමණි. එම ආයතන හැර සෙසු ආයතනයන්හි තොරතුරු පහතට ප්‍රතිචාර දැක්වීම අවම මට්ටමක පවතී.

දත්ත සහ තොරතුරු අධ්‍යයනයේදී නිරීක්ෂණය වූ තත්ත්වයන් සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිර්දේශ ඉදිරිපත් කළ හැක.

- පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් සමීප අධීක්ෂණයක් සිදුකිරීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සහ පුද්ගල සහ ආයතනික වගවීම සම්බන්ධයෙන් හිලධාරීන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේ මූලික ක්‍රියාපටිපාටීන් අනුගමනය කිරීමට සාපේක්ෂව ව්‍යතිරේක භාවිතයට ගැනීම නිසා ප්‍රසම්පාදන මූලධර්ම බිඳවැටීම වැලැක්වීම සම්බන්ධයෙන් නිසි, පොදු සහ ශක්තිමත් නීති රීති හඳුන්වා දීම.
- සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින්ම ප්‍රසම්පාදන සැලසුමක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුවීම සහ එමගින් ක්‍රියාවලිය තුළ වැයවන පිරිවැය අවමකර ගැනීමට අවස්ථාව සලසමින් ක්‍රමවත් උපායමාර්ගික ක්‍රම හඳුන්වාදීම සහ අධීක්ෂණය.
- ප්‍රසම්පාදනය සම්බන්ධ ආයතනික වශයෙන් මෙන්ම හිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් කාර්ය සාධන ප්‍රමිතීන් හඳුන්වා දීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේද වඩා කාර්යක්ෂම සහ ප්‍රතිඵලදායී ලෙස ක්‍රියාකරවීමට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ, නීති සහ රෙගුලාසි ප්‍රතිසංස්කරණ කිරීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේ විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා විද්‍යුත් පද්ධතියක් (e-governance system) හඳුන්වාදීම.
- පළාත් පාලන ආයතනයන්හි නම්කරන ලද තොරතුරු හිලධාරියාගේ කාර්යභාරය නිසිලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාල ක්‍රමෝපායන් හඳුන්වාදීම සහ අධීක්ෂණය.
- තොරතුරු දැනගැනීමේ පහත ක්‍රියාත්මක කරමින් මහජනතාවට තොරතුරු වලට ප්‍රවේශවීමට ඇති අවස්ථාවන් තහවුරු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන පද්ධතිය තුළ මෙන්ම ජනතාව අතර දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම.
- තොරතුරු දැනගැනීමේ පහත යටතේ හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රගාමී හෙළිදරව්ව තුළින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදුවන ආකාරය පිළිබඳ විස්තර හෙළි කිරීම. - මෙය කිරීමට ආයතනික වෙබ් අඩවිය භාවිතා කළ හැක.

1. හැඳින්වීම

1.1 අධ්‍යයන පසුබිම

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ පාලන ව්‍යුහය ස්ථිර තුනකින් සමන්විත වේ. ජාතික මට්ටමේදී ජාතික ආණ්ඩුව නියෝජනය කරන විධායකය වන ජනාධිපති ද ව්‍යවස්ථාදායකය ලෙස පාර්ලිමේන්තුව ද කටයුතු කරන³ අතර 1987 අංක 13 දරණ ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය අනුව විමර්ශන වූ බලයන් සමග පිහිටුවනු ලැබූ පළාත් සභා⁴ දෙවන ස්ථරය වේ. මහජනතාවට සම්පතම ස්ථරය වන්නේ අවසන් ස්ථරය වන පළාත් පාලන ආයතනයයි. ඒවා මහනගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා ලෙස හඳුන්වා ඇත.

පළාත් පාලන ආයතන පිහිටුවීම සහ ක්‍රියාත්මක වීම සම්බන්ධයෙන් දිගු ඉතිහාසයක් පැවතියද වර්තමාන පරිපාලන ව්‍යුහය තුළ ක්‍රියාත්මක වන පළාත් පාලන ආයතනය පළමු වරට නෛතිකව පිහිටුවනු ලබන්නේ 1939 අංක 61 දරණ පළාත් පාලන ආඥා පනත අනුවය.⁵ එය පාලන ව්‍යුහය තුළ මහ නගර සභා ලෙස නම්කර ඇත. එමෙන්ම 1947 අංක 29 දරණ පනත අනුව නගර සභා⁶ පිහිටුවීමත්, 1987 අංක 15 දරණ පනත අනුව ප්‍රාදේශීය සභා⁷ පිහිටුවීමත් පසුකාලීනව සිදුවිය. මේ වන විට මහ නගර සභා 23 ක් ද නගර සභා 41 ක් ද ප්‍රාදේශීය සභා 277 ක් ද වශයෙන් පළාත් පාලන ආයතන 341⁸ ක් ක්‍රියාත්මක වේ.

පළාත් පාලන ආයතනයන්හි මූලික කාර්ය වනුයේ අදාළ බල ප්‍රදේශය තුළ මහජන සෞඛ්‍ය, පොදු උපයෝගිතා සේවාවන් සහ පොදු මංගාවන් සංවර්ධනය කිරීම, ඒවා නඩත්තු කිරීම සහ එම බල ප්‍රදේශය ඇතුලත ජීවත්වන සාමාන්‍ය ජනතාවගේ සුබවිචරණය, පහසුව සහ සුභ සාධනය හා සියළුම කරුණු විධිමත් කිරීම, පාලනය කිරීම සහ පරිපාලනය කිරීමයි.⁹

ඉහත සඳහන් පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් වන හිඟි අණපනත් වලට අනුව මෙම ආයතන සඳහා

මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන හිමිවනුයේ මුද්දර ගාස්තු, උසාවි දඩ, රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ වෙන්කිරීම්, පළාත් සභා මගින් වෙන් වන මුදල්, ආයතනික වශයෙන් උපයා ගන්නා ලද මුදල් (දේපල බදු, ආදායම් බදු, බලපත්‍ර ගාස්තු, කුළී අයකිරීම්) සහ ජාතික අයවැයෙන් පරිබාහිරව ලැබෙන නෛතික ප්‍රදානයන් ඔස්සේය. පළාත් පාලන ආයතන සතු ප්‍රතිපාදන, සේවා සැපයීමේදී සුභසාධන වියදම් සහ තාක්ෂණ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සඳහා වැයකරයි. සියළු වියදම් දැරීම් රජයේ වියදම් දැරීමේ ප්‍රතිපත්ති සහ මාර්ගෝපදේශ අනුව සිදුකළ යුතුය.¹⁰

මහජන මුදල් භාවිතා කොට මහජනයාගේ සුභසාධනය සහ යහපැවැත්ම උදෙසා නාගරික සහ ග්‍රාමීය මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වන පළාත් පාලන ආයතනයන්හි මුදල් වැය කිරීම සම්බන්ධයෙන් නෛතික ප්‍රතිපාදන රජය විසින් හඳුන්වා දී ඇත. එම ප්‍රතිපාදන අනුගමනය නොකිරීම ආයතනික වශයෙන් ගැටළු රැසකට මගපාදයි. මහජනයාට ගුණාත්මක සහ කාර්යක්ෂම සේවාවක් ලබාදීමට නොහැකිවීම, මූල්‍යමය වශයෙන් මෙම ආයතන අවදානම් තත්ත්වයට පත්වීම, විනිවිදභාවය නොමැතිවීම මෙන්ම ජනතාව අතර විශ්වසනීයත්වය ගිලිහී යෑමට අවකාශ ඇති වීම යනාදිය මෙසේ පළාත් පාලන ආයතන විසින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලීන් නිසි ලෙස අනුගමනය නොකිරීම නිසා ඇතිවන ගැටළු අතර වේ.¹¹ එම නිසා මෙම අධ්‍යයනයේ දී පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳ අධ්‍යයනය කරයි.

ඉහත සඳහන් කරන ලද ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය නිසිලෙස ක්‍රියාත්මක නොකිරීම තුළ දූෂණයට ඉඩහසර සැලසෙන බව ද අධ්‍යයනවලින් අනාවරණය කොට ඇත.¹² තවදුරටත් විමර්ෂණය කිරීමේදී ඇතැම් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් දූෂණ අවස්ථාවන් වාර්තා වූ අවස්ථා ද ඇත.¹³ මේ සඳහා අවස්ථාව නිර්මාණය වීම පිලිබඳ විමසුමද වටී. සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි නොකර සිදුකරන ලද සෘජු මිලදී ගැනීම්, විශේෂයෙන්

3. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජ ව්‍යවස්ථාව 1978
4. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ (1978) 13 වෙනි සංශෝධනය
5. 1939 අංක 61 දරන නගර සභා ආඥා පනත
6. 1947 අංක 29 දරන මහ නගර සභා ආඥා පනත
7. 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත
8. අභ්‍යන්තර ස්වදේශ කටයුතු පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය, කාර්ය සාධන වාර්තාව 2018 අනුව අඹගමුව කෝරළේ ප්‍රාදේශීය සභාව ප්‍රාදේශීය සභා 3 කටත් නුවර විලිය ප්‍රාදේශීය සභාව ප්‍රාදේශීය සභා 3 කටත් වෙන් කර නව පළාත් පාලන ආයතන 4 ක් පිහිටුවා ඇත
9. 1939 අංක 61 දරන නගර සභා ආඥා පනතේ 4 වන වගන්තිය, 1947 අංක 29 දරන මහනගර සභා ආඥා පනතේ 4 වෙනි වගන්තිය සහ 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ අංක 3 වගන්තිය
10. 1939 අංක 61 දරන නගර සභා ආඥා පනතේ 159 වන වගන්තිය, 1947 අංක 29 දරන මහනගර සභා ආඥා පනත, 1987 අංක 15 දරන ප්‍රාදේශීය සභා පනත
11. මිරලිස් එන්.ජී (2018), හිඟි සවුන් වේල්ස් රජයේ ප්‍රසම්පාදනයෙහි දූෂණ අවදානම (Miralis N.G (2018),Corruption Risks in NSW Government Procurement; <https://www.lexology.com>
12. එම
13. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රසම්පාදන තක්සේරු වාර්තාව- 1 වෙළුම;2003;දකුණු ආසියානු කළාපීය ප්‍රසම්පාදන ඒකකය, ලෝක බැංකුව

හදිසි මිලදී ගැනීම්, භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේදී බලඅධිකාරිය සතු මූල්‍යමය සීමාවන් යටතේ සිදුවන මිලදී ගැනීම් වලදී වැඩිවශයෙන් මූල්‍ය අවදානමක් දැකිය හැකි බව අධ්‍යයන හෙළි කරයි.¹⁴ විමෝචන තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු නිර්දේශ නොතකා හෝ විවැනි ඇගයීමකට ලක් නොකර කරන ලද මිල දී ගැනීම්, ප්‍රසිද්ධ ලංසු කැඳවීමකින් තොරව සිදුකරනු ලබන මිලදී ගැනීම් මෙන්ම නිශ්චිත වශයෙන් විගණනයන් සිදුනොවීම මෙන්ම සමීප අධීක්ෂණයක් සිදු නොවීම මතද දූෂණ තත්ත්වයන් ඇති විය හැක.

මෙසේ පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය තුළ පවත්නා මාර්ගෝපදේශ සහ නීති/රීති අනුගමනය කරන්නේ කෙසේද යන්නත් වම ආයතන තුළ දූෂණ අවදානමක් තිබේද යන්නත් අධ්‍යයනය කිරීම වැදගත් වේ.

පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනය සඳහා 2016 අංක 12 දරණ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනත භාවිත කිරීම සහ රාජ්‍ය ආයතන ලෙස පළාත් පාලන ආයතන මෙම නෛතික ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කොට ගෙන සිදුකරනු ලබන තොරතුරු විමසුම් සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් අධ්‍යයන සිදුවී නොමැති හෙයින් මෙම අධ්‍යයනය ඒ සම්බන්ධයෙන් ද අවධානය යොමු කරයි.

උක්ත පසුබිම සහ අධ්‍යයන අරමුණු පෙරදැරිව මෙම පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන පියවරයන් පහත පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැක.

I. පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය සමාලෝචනය: පළාත් පාලන ආයතන පිහිටුවීම, වහි සංයුතිය, හිලධාරීන්/සාමාජිකයන් පත්කිරීම සහ වහි ක්‍රියාකාරීත්වය පිලිබඳ මෙහිදී විමර්ශනය කෙරේ.

II. පළාත් පාලන ආයතන මගින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයට අදාල නීති/රීති සහ රෙගුලාසි පිලිබඳ අධ්‍යයනය: මහජන අධිකාරීන් ලෙස ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ රජයේ ආයතනයන්හි ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් විවිධ නීති/රීති සහ රෙගුලාසි කාලානුරූපීව හඳුන්වා දී ඇති අතර වම නීති/රීති සහ රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කරමින් සියළු කටයුතු විනිවිදභාවයකින් යුක්තව ක්‍රියාත්මක කිරීමට සෑම රජයේ ආයතනයක්ම බැඳී සිටී. වම නිසා ප්‍රසම්පාදනය සම්බන්ධයෙන් ජාතික මට්ටමෙන් හඳුන්වා දී ඇති නීති/රීති සහ රෙගුලාසි සම්බන්ධයෙන් සමාලෝචනය කෙරේ.

III. පළාත් පාලන ආයතන විසින් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් දත්ත රැස්කිරීම: මෙහිදී ප්‍රශ්නාවලියක් උපයෝගී කොට ගනිමින් පහත සඳහන් අංශයන් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු රැස්කරන ලදී. වම තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14 (ආ) වගන්ති ප්‍රකාරව මහජනතාවට තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය ශක්තිමත් කරමින් හඳුන්වා දී ඇති 2016 අංක 12 දරණ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනතෙහි ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කරගනු ලබයි.

- සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය
- තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවීම
- ලංසු කැඳවීමේ ක්‍රියාපටිපාටිය
- භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම
- විගණනය

රූපසටහන 01: අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

14. රමේෂ් ආර්, එම්.එම් සහ දික්වැල්ල ආර් (2003), වගවීම, විනිවිද භාවය සහ විමර්ශන පාලනයේ දූෂණය: ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනය, තෙවන ජාත්‍යන්තර පර්යේෂණ සම්මන්ත්‍රණය, එස්.ඊ.යු.එස්.එල්: 6-7 ජූලි 2013, ඔලුවිල්, ශ්‍රී ලංකාව: Ramesh, R, Ijhas, M.M, and Dickwella, R (2013). Accountability, Transparency and Corruption in Decentralized Governance: A case of Local Government in Sri Lanka. Proceedings of the Third International Symposium, SEUSL: 6-7 July 2013, Oluvil, Sri Lanka)

IV. දත්ත විශ්ලේශණය ඔස්සේ පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු සහ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රමවේදයන්හි පවත්නා පරතරයන් හඳුනා ගැනීම:

රාජ්‍ය ආයතන විසින් අනුගමනය කළ යුතු ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයන් මහජන අධිකාරීන් ලෙස පළාත් පාලන ආයතන විසින් කොතෙක් දුරට ක්‍රියාත්මක කරන්නේ ද යන්න හඳුනා ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණයි. එසේ අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රියාපටිපාටීන්හි පරතරයන් පවත්නේද, එම පරතරයන් හේතුවෙන් මහජන මුදල් අවතාවිතය හෝ දූෂණයක් සිදුවන්නේද යන්න තවදුරටත් සවිස්තරාත්මකව විමර්ශනය කෙරේ. මීට අමතරව පළාත් පාලන ආයතන විසින් තොරතුරු ලබා ගැනීමේ මහජන අයිතියද පදනම් කොට ගනිමින් එම ආයතන මහජන මුදල් භාවිතයේ විනිවිදභාවය කොතෙක් දුරට තහවුරු කරන්නේද යන්න ද අධ්‍යයනය කෙරේ.

V. නිගමන සහ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම: අධ්‍යයන

ක්‍රියාදාමයේ අවසන් අදියර ලෙස නිගමනය සහ නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කරන අතර එය කොටස් තුනක් යටතේ සාකච්ඡා කරනු ලබයි.

- පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය
- දූෂණය සම්බන්ධ පිරිවැය
- පළාත් පාලන ආයතන විසින් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනත සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම තුළින් පිළිබිඹු වන විනිවිදභාවය

1.2 පළාත් පාලන ආයතනික පසුබිම

පළාත් පාලන ආයතනික ව්‍යුහය සහ සංයුතිය
ශ්‍රී ලංකාව තුළ මහ නගර සභා 23 ක් ද, නගර සභා 41 ක් සහ ප්‍රාදේශීය සභා 277 ක් ද වශයෙන් වර්තමානයේ සම්පූර්ණ පළාත් පාලන ආයතන 341 ක් ක්‍රියාත්මක වන අතර මෙම ආයතනයන්හි අදාළ අමාත්‍යාංශය වනුයේ පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය වේ. පළාත් පාලන ආයතනයවල සහකාරීන් පුහුණු කිරීම 1999 අංක 31 දරණ පාර්ලිමේන්තු පනත මගින් ස්ථාපිත කර ඇති පළාත් පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකා ආයතනය විසින් සිදුකරනු ලබයි.¹⁵

පළාත් පාලන ආයතන සඳහා නියෝජිතයින් තෝරා පත් කිරීම සහ එහි ක්‍රියාකාරීත්වය

පළාත් පාලන ආයතන සඳහා නියෝජිතයින් තෝරා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වන නෛතික ප්‍රතිපාදන විටින් විට සංශෝධනයට බඳුන් වූ අතර අවසන් වරට නියෝජිතයන් පත්කරනු ලැබූයේ 2017 අංක 16 දරණ පළාත් පාලන මැතිවරණ (සංශෝධන) පනතෙහි ප්‍රතිපාදන පදනම් කොටගෙන 2018 වර්ෂයේදීය.¹⁶ ඒ අනුව අනුමත නියෝජිත සංඛ්‍යාවෙන් 60% ක් මහාප ඡන්ද ක්‍රමය අනුව තෝරා පත් කර ගන්නා අතර නියෝජිතයන්ගෙන් 40% සමානුපාතික ක්‍රමය ඔස්සේ දේශපාලන පක්ෂ විසින් ලබාගත් ඡන්ද ප්‍රතිශතය අනුව එක් එක් පක්ෂය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ලැයිස්තුවක් මගින් තෝරාපත් කර ගැනේ. 2018 වර්ෂයේදී අවසන් වරට පැවති පළාත් පාලන මැතිවරණයෙන් නියෝජිතයන් 8708 ක් පළාත් පාලන ආයතන 341 ක් සඳහා තේරී පත්වී ඇත.¹⁷

වගුව 01: ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතන සංයුතිය

පළාත	දිස්ත්‍රික්කය	පළාත් පාලන ආයතනය			එකතුව
		මහ නගර සභා	නගර සභා	ප්‍රාදේශීය සභා	
බස්නාහිර	3	7	14	27	48
සබරගමුව	2	1	3	25	29
දකුණ	3	3	4	42	49
මධ්‍යම	3	4	6	33	43
ඌව	2	2	1	25	28
උතුරු මැද	2	1	0	25	26
වයඹ	2	1	3	29	33
හැගෙනහිර	3	3	5	37	45
උතුර	5	1	5	28	34
එකතුව	25	23	41	277	341

මූලාශ්‍ර : පළාත් පාලන ආයතන එකතුව - අභ්‍යන්තර හා ස්වදේශ කටයුතු සහ පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන ආයතන අමාත්‍යාංශය

15. http://www.lgpc.gov.lk/web/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=118&lang=si
 16. <https://elections.gov.lk/web/si>
 17. <https://elections.gov.lk/web/wp-content/uploads/election-results/local-authorities-elections/2018/nu-of-mem-elected>

මීට අමතරව 2016 අංක 01 දරණ පළාත් පාලන මැතිවරණ (සංශෝධන) පනත විසින් විශේෂ විධිවිධානයන් සලසමින් පළාත් පාලන ආයතන සඳහා තේරීපත්වන සාමාජිකයන් අතර 25% කාන්තා නියෝජනයක් තිබිය යුතු බවට තහවුරු කොට ඇත.

තේරී පත්වන නියෝජිතයන්ගේ ධුරකාලය වසර 4 කට සීමා වන අතර ජාතික ආණ්ඩුවේ අභිමතය පරිදි වසරකින් මෙම ධුර කාලය දිගුකිරීමේ හැකියාව පවතී. මෙසේ තේරී පත්වන මහජන නියෝජිතයන්ගෙන් 2/3 ක විශ්වාසය මත විෂයභාර අමාත්‍යවරයා විසින් රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ සඳහන් පරිදි මහනගර සභාව සඳහා නගරාධිපති සහ උප නගරාධිපති ලෙස පත්වන නියෝජිතයන් වෙත ද, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා සඳහා සභාපති සහ උපසභාපති වෙතද මූලික බලය සහ වගකීම පවරන අතර ඒ අනුව සියළුම නියෝජිතයන්ගේ බලය සහ වගකීම තීරණය කරයි.¹⁸ තවද පළාත් පාලන ආයතනයන්හි නිලධාරීන් මෙලෙස පත්වන මහජන නියෝජිතයන්ගෙන් මෙන්ම රජයේ සිවිල් සේවයේ නියුතු නිලධාරීන්ගෙන්ද සමන්විත වේ. සෑම විටම මෙම පළාත් පාලන ආයතනයන්හි කොමසාරිස් හෝ ලේකම් ලෙස කටයුතු කරනු ලබන්නේ රජයේ සිවිල් සේවයේ නියුතු විධායක ශ්‍රේණියේ නිලධාරියෙකු හෝ සුදුසුකම් ඇති නිලධාරියෙකු විසිනි.

පළාත් පාලන ආයතනයන්හි මූල්‍ය පරිපාලනයෙහි වගකීම මුදල් කමිටුව වෙත පැවරෙන අතර, මහනගර සභාවෙහි මුදල් කමිටුවෙහි නියෝජිතයින් තේරී පත්වූ සහිකයන් 5 දෙනෙකුගෙන් ද, විධායක නිලධාරියා ලෙස මහ නගරාධිපතිගෙන්ද සමන්විත වේ.¹⁹ නගර සභා පනතෙහි 25 වන වගන්තියෙහි සඳහන් පරිදි එක් එක් කාර්යයන් සඳහා වන බලතල සහ වගකීම් සහිත කමිටු පිහිටුවීම පිලිබඳ සඳහන් කර ඇත. එමෙන්ම ප්‍රාදේශීය සභා පනතෙහිද 12 වෙනි වගන්තියෙන් ද මුදල් සහ ප්‍රතිපත්ති සඳහා කාරක සභාවක් පත්කිරීමේ විධිවිධාන සලසා ඇත. මෙම මුදල් සම්බන්ධ කමිටු මගින් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි මූල්‍ය කටයුතු මූලික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වේ.

මහජනතාවට සම්පතම සහ මහජන අවශ්‍යතා ග්‍රාමීය මට්ටමින් සපුරා ගැනීමත් ඒ සඳහා එම බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රජාව සහභාගිකර ගැනීමේ මූලික අරමුණෙන්ද ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ පළාත් පාලන ආයතනවල කාර්යභාරය අදාල පනත් මගින් නිශ්චිත කොට දක්වා ඇත.

ඒ අනුව එක් එක් ව්‍යවස්ථාපිත බල ප්‍රදේශ සඳහා සංස්ථාපනය කරන ලද මහනගර සභාව, නගර සභාව හෝ ප්‍රාදේශීය සභාව එම ප්‍රදේශය තුළ පළාත් පාලන ආයතනය ලෙස මහජන සෞඛ්‍ය සුරක්ෂිත කිරීම, පොදු උපයෝගිතා සේවාවන් ශක්තිමත් කිරීම, පොදු මංගාවන් සංවර්ධනය සහ නඩත්තු කටයුතු සිදුකිරීම මෙන්ම සමාන්‍යයෙන් එම ප්‍රදේශය ඇතුළත මහජනතාවගේ සුඛ විහරණය, පහසුව සහ සුභ සාධනය සහ සියළු පහසුකම් ආරක්ෂා කිරීමට සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ද අදාල සියළු කරුණු විධිමත් කිරීම, පාලනය කිරීම සහ පරිපාලනය කිරීම මෙම ආයතනවල වගකීම වේ.²⁰

1.3 පොදු අධිකාරීන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳ නිශ්චිත ප්‍රතිපාදන සඳහන් කොට නොමැති අතර 44 (1) ව්‍යවස්ථාවට අනුව ජනාධිපති වරයා විසින් අමාත්‍යවරයාට හෝ අමාත්‍යංශය වෙත ඕනෑම විෂයක් පැවරීමේ බලය ඇත. ඒ අනුව ජනාධිපතිවරයා විසින් රජයේ මුදල් රෙගුලාසි සම්බන්ධයෙන් අර්ථ නිරූපනය කිරීමට හෝ කිසියම් සංශෝධනයක් සිදු කිරීමට මුදල් අමාත්‍යවරයාට පවරා ඇත.²¹

රාජ්‍ය අංශයේ මූල්‍ය කළමනාකරනයට අදාල මුදල් රෙගුලාසි 1966 දී හඳුන්වා දුන් අතර එය 1992 දී නැවත සංශෝධන සහිතව ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇත. මෙහි XIII වෙනි පරිච්ඡේදයේ රාජ්‍ය ආයතන විසින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේ දී අනුමතය කළ යුතු රෙගුලාසි පිලිබඳ සඳහන් කර ඇත.²²

රාජ්‍ය ආයතනයන්හි භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම සඳහා ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයක් 2006 වර්ෂයේ දී ජාතික ප්‍රසම්පාදන නියෝජ්‍යායතනය විසින් හඳුන්වා දී ඇත.²³ ජාතික ප්‍රසම්පාදන ආයතනයේ සභාපතිගේ අංක ජා.ප්‍ර.නි වකුලේඛ අංක 08 සහ 2006 ජනවාරි මස 25 වන දිනැති වකුලේඛය මගින් මෙම මාර්ගෝපදේශය සියළු රාජ්‍ය ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා භාවිත කළ හැකි පරිදි බලගන්වා ඇත. ඒ අනුව මධ්‍යම රජය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය සහ අර්ධ රාජ්‍ය ආයතන මෙන්ම රජයේ සියළුම පළාත් පාලන ආයතන මගින් මෙම මාර්ගෝපදේශය පිළිපැදිය යුතුය.

18. 1939 අංක 61 දරණ නගර සභා ආඥා පනත, 1947 අංක 29 මහනගර සභා ආඥා පනත, 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනත, 2012 අංක 22 දරණ පළාත් පාලන(විශේෂ ප්‍රතිපාදන) පනත
 19. 1947 අංක 29 දරණ මහනගර සභා පනතේ 25.4.5.6 සහ 28 වන වගන්තීන්
 20. 1947 අංක 29 දරණ මහ නගර සභා ආඥා පනතේ 4 වන වගන්තිය, 1939 අංක 61 දරණ නගර සභා ආඥා පනතේ 4 වන වගන්තිය, 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනතේ 3 වන වගන්තිය.
 21. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ (1978) 41 වගන්තියේ (1) (අ) ඡේදය, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ (1992) අධිකාර බලය හදුන්වා දීම
 22. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි, 1992
 23. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය 2006

විමෝචන ජාතික ප්‍රසම්පාදන හියෝජිතායතනයේ සභාපති/ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියාගේ ජා.ප්‍ර.නි වකුලේඛ අංක 09 සහ 2006 මාර්තු මස 03 වන දිනැති වකුලේඛය මගින් බලාත්මක කර ඇති 2006 භාණ්ඩ සහ වැඩ පිලිබඳප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය සමග භාවිත කළ යුතු ප්‍රසම්පාදන කාර්ය සංග්‍රහයක්²⁴ ද සියළුම රාජ්‍ය, අර්ධ රාජ්‍ය සහ පළාත් පාලන ආයතන මගින් අනුගමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය විනිවිදභාවය, වගවීම සහ මුදලට සරිලන වටිනාකම යන මූලධර්ම මත සකස් කොට ඇති අතර පහත සඳහන් පරිච්ඡේද 8 ඔස්සේ රාජ්‍ය ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සකස් විය යුතු ආකාරය පිලිබඳවිස්තර කරයි.

- ආයතන, ප්‍රසම්පාදන කමිටු සහ ඒවායේ කාර්යයන්
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රම
- ප්‍රසම්පාදන පූර්ව සූදානම සහ සැලසුම් කිරීම
- ලංසු කැඳවීමේ ලේඛණ
- ලංසු කැඳවීම අවසන් කිරීම සහ ලංසු විවෘත කිරීම
- ලංසු ඇගයීම
- කොන්ත්‍රාත් ප්‍රධානය කිරීම
- විශේෂ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රම

මීට අමතරව පහත සඳහන් අණපනත් සහ කලින් කලට පළාත් පාලන ආයතන සඳහා බලපවත්වන ලෙස නිකුත් කරන ලද වකුලේඛයන් මගින් ද, එම ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී අනුගමනය කලයුතු නීති රීති පිලිබඳ නියමයන් සඳහන් කර ඇත.

- 1939 අංක 61 දරණ නගර සභා ආඥා පනතෙහි 38, 39 සහ 40 වන වගන්තීන් මගින් කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධයෙන් සභාපතිවරයාගේ විශදම් දැරීමේ සීමාව සහ ආඥා පනතෙහි දක්වා ඇති පරිදි කිසියම් වූ කොන්ත්‍රාත්වකට අදාල රු.10000.00 වඩා වැඩි විශදම් දැරීමකදී හෝ භාණ්ඩ, අමුද්‍රව්‍ය හෝ සේවාවන් මිලදී ගැනීමකදී සභා යෝජනාවක් මගින් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් අවසර දී නොමැති විටකදී සභාපතිවරයා විසින් දැන්වීමක් පළකිරීමකින් ලංසු කැඳවීමක් සිදුකළ යුතු බව සඳහන් කොට ඇත. විමෝචන 181 වගන්තියෙන් අර්ධ වාර්ෂිකව විගණනය සිදුකිරීම පිලිබඳ විධිවිධාන සලසා ඇත.
- 1947 අංක 29 මහනගර සභා ආඥා පනතෙහි 228,229 සහ 230 යන වගන්තීන්හි කොන්ත්‍රාත් සඳහා දැන්වීම් පලකිරීම ටෙන්ඩර් කැඳවීම පිලිබඳ මෙන්ම ඒ සම්බන්ධයෙන් කොමසාරිස්ගේ බලතල සහ සීමාවන් සඳහන් කර ඇත.

1.4 තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පහත

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14 (අ) වගන්ති ප්‍රකාරව තොරතුරු දැනගැනීමේ මහජනතාව සතු මූලික අයිතිවාසිකමකි.²⁵ මෙම තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරමින් 2016 අංක 12 දරණ

තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පහත සම්මත කර ඇති අතර එය 2016 අගෝස්තු මස 5 දින රජයේ ගැසට් පත්‍රයේ අතිරේඛයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත්කරමින් බලාත්මක කර ඇත.

තොරතුරු දැනගැනීමේ පහත මූලික වශයෙන් තොරතුරු වලට ප්‍රවේශවීමට ඇති අයිතිවාසිකම් සඳහා විධිවිධාන සැලසීම සඳහා ද, තොරතුරු වලට ප්‍රවේශ වීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට අදාල හේතු නිශ්චිතව දැක්වීම සඳහා ද, තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පිලිබඳ කොමිෂන් සභාව පිහිටුවීම සඳහා ද, තොරතුරු නිලධාරීන් පත්කිරීම සඳහා ද, තොරතුරු ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වන නිශ්චිත ක්‍රියාපටිපාටිය හඳුන්වා දීම සඳහා ද, ඊට සම්බන්ධ ආණ්‍යාංගික කාරණා සඳහා ද අදාල නෛතික ප්‍රතිපාදන සැලැස්වීම උදෙසා මෙම පහත ක්‍රියාත්මක වේ.²⁶

මහජනතාව වෙත තමාගේ බදු මුදලින් පාලනය වන සහ ක්‍රියාත්මක වන රාජ්‍ය ආයතන සම්බන්ධයෙන් උක්ත පනතේ II කොටසේ සඳහන් ජනතාවට තොරතුරු වලට ප්‍රවේශවීම ප්‍රතික්ෂේප කල හැකි අවස්ථා හැරුණු කොට සෙසු සෑම අවස්ථාවකදී ජනතා ඉල්ලීමට ගරු කරමින් තොරතුරු ලබා දීමට එම ආයතන බැඳීසිටින අතර, ඒ සඳහා තොරතුරු නිලධාරියෙකු පත් කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන පනතේ 23 වන වගන්තියේ දක්වා ඇත. තොරතුරු වලට ප්‍රවේශ වීමේ ක්‍රමවේදය 24 වන වගන්තියේ සවිස්තරාත්මකව සඳහන් කර ඇති අතර 25 වන වගන්තියේ සඳහන් පරිදි සුවිශේෂී අවස්ථාවන් හැර තොරතුරු නිලධාරියා විසින් ඉල්ලුම් කරන ලද තොරතුරු උපරිම දින 14 කාලයක් තුළ ඉල්ලුම්කරුට ලබාදීමට තොරතුරු නිලධාරියා බැඳීසිටී. අමතර කාලයක් අවශ්‍ය වන්නේ නම් ඒ බව ඉල්ලුම්කරු වෙත දැන්වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම නෛතික ප්‍රතිපාදන අනුව මහජනතාවට පොදු අධිකාරීන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳවද තොරතුරු දැනගැනීමට ද අවකාශ සැලසී ඇත.

1.5 අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය සහ අධ්‍යයන අනියම

මෙම වාර්තාව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳ සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයට අදාල තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා සකස්කරන ලද වාර්තාවකි. පොදු අධිකාරීන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සඳහා බලපවත්නා වූ නෛතික ප්‍රතිපාදන වල සඳහන් පරිදි කිසියම් වූ රජයේ ආයතනයක් විසින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේ දී එම ක්‍රියාවලිය විනිවිදභාවයකින්(Transparency) යුක්ත විය යුතු අතර ආයතනික සහ පුද්ගල වගවීම (Accountability) මෙන්ම අවම මිල (Value For Money -VFM) මත තීරණය විය යුතුය.²⁷

24. ප්‍රසම්පාදන කාර්ය සංග්‍රහය - 2006
 25. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජ ව්‍යවස්ථාව 1978, පරිච්ඡේද iii, වගන්ති 14 (අ)
 26. 2016 අංක 12 දරන තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතෙහි හැඳින්වීම
 27. අල්ලම පී, 2016, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රසම්පාදනය තුළ යහපාලනය සුරක්ෂිත කිරීම (Algama.P),2016; Ensuring Good Governance in Procurement in Sri Lanka; <https://wbnpf.procurementinet.org/>

2017, 2018 සහ 2019 පදනම් වර්ෂ කොට ගනිමින් මෙම ආයතන විසින් අනුගමනය කරන ලද ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය පිලිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා 2016 අංක 12 දරණ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතෙහි සඳහන් ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කොට ගෙන ඇත. තොරතුරු ලබා ගැනීමේ අයදුම් පත්‍රය (RTI 01) මගින් තොරතුරු රැස් කළ අතර තොරතුරු ලබාගැනීම සඳහා ප්‍රශ්න 42 කින් යුත් (විවෘත) ප්‍රශ්නාවලියක් ඉදිරිපත් කළේය. පළාත් පාලන ආයතන විසින් ලබාදෙනු ලබන තොරතුරු වල විශ්වසනීයතාවය (Reliability of Data) තහවුරු කිරීම සඳහා සහායක ලිපිවල සහතික කරන ලද ජායාපිටපත් ලබාදෙන ලෙස දැනුම් දී තිබේ. එමෙන්ම ආයතනයේ තොරතුරු නිලධාරියාගේ අනන්‍යතාවය තහවුරු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු ද ප්‍රශ්නාවලිය තුළ විමසුමට බඳුන්විය.

පළාත් පාලන ආයතන වෙත යොමු කරන ලද ප්‍රශ්නාවලිය ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේ සඳහන් මූලික ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක් සැලකිල්ලට ගනිමින් ව්‍යුහගත කෙරුණි. ඒ අනුව සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය, භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් ක්‍රියාවලිය, ලංසු කැඳවීම, ටෙන්ඩර් කමිටු සහ තාක්ෂණික කමිටුවල ක්‍රියාකාරීත්වය සහ අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු පිලිබඳ තොරතුරු රැස්කළ අතර එහිදී එක් දිස්ත්‍රික්කයකින් ආයතන 3 ක් ලෙස තෝරාගනිමින් පළාත් පාලන ආයතන 75 ක් වෙත

මෙම ප්‍රශ්නාවලිය යොමු කළේය. මේ සඳහා දින 14 ක කාලයක් ලබාදුන් අතර හිඟවන කාලය තුළදී ආයතන 35 (46.6%) ක් විසින් තොරතුරු ලබාදුණි.

තොරතුරු ලබාගැනීම ප්‍රශ්නාවලියක් අනුසාරයෙන් සිදු කළ අතර එම ප්‍රශ්නාවලිය පළාත් පාලන ආයතන විසින් අනුගමනය කරනු ලබන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයට අදාල මූලික පියවරයන් 5 කට අදාල පහත සඳහන් නිර්ණායකයන් අන්තර්ගත කොට සකස් කෙරුණි.

පළාත් පාලන ආයතනය යනු රජයේ ජාතික අයවැයෙන් විශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් වැයකරමින් ජාතික මට්ටමේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මෙන්ම ග්‍රාමීය මට්ටමෙන් මහජනතාවගේ සමාජ සුභසාධනය සම්බන්ධයෙන් ජාතික ආණ්ඩුව හියෝපනය කරමින් ක්‍රියාත්මක වන්නාවූ පරිපාලන ව්‍යුහයයි. මෙම ව්‍යාපෘති/වැඩසටහන් සඳහා පළාත් පාලන ආයතන වෙත මධ්‍යම රජයේ වාර්ෂික අයවැයෙන් ප්‍රතිපාදන වෙන්වේ. ඒ අනුව 2017 වර්ෂයේ දී පළාත් පාලන ආයතන වෙත රජයේ අය-වැයෙන් වෙන් වූ මුදල රු.මි.246,160,004 ක් ද 2018 වර්ෂයේදී රු.මි.218,217,379 ක් ද වන අතර 2019 දී අපේක්ෂිත වියදම රු.මි 237,850,330 ක් ලෙස ඇස්තමේන්තු කොට ඇත.²⁸

ප්‍රශ්නාවලියට අන්තර්ගත මූලික ක්ෂේත්‍ර සහ නිර්ණායකයන්

ප්‍රසම්පාදනයට අදාලව විමසා ඇති මූලික ක්ෂේත්‍ර	විමර්ශණය කරන ලද නිර්ණායකයන්
සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය	a) දැන්වීම පළකිරීම b) සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව c) හිඟ/රෙගුලාසි අනුගමනය කිරීම පිලිබඳ තොරතුරු විමර්ශනය
ලංසු කැඳවීම	a) ලංසු කැඳවිය යුතු භාණ්ඩ හඳුනාගෙන තිබීම b) ලංසු කැඳවීමේ මූලික පියවර අනුගමනය කිරීම c) ලංසු කරුවන් පිලිබඳ විස්තර d) ලංසු මිල ගණන
භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම	a) සැපයුම්කරුවන්ගෙන් පිටත මිලදී ගත හැකි භාණ්ඩ සහ සේවා b) විය සිදුකළ හැකි අවස්ථා c) හිඟ/රෙගුලාසි අනුගමනය කිරීම පිලිබඳ තොරතුරු විමර්ශනය
තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු	a) තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු සාමාජිකත්වය b) පත්කිරීමේ ක්‍රමවේදය c) අනුගමනය කරන ලද පදනම් ප්‍රතිපත්ති
විගණනය	a) අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියා පත්කිරීම b) අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියාගේ කාර්යභාරය c) අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම d) බාහිර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම

28. ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ අය - වැය ඇස්තමේන්තුව -2018, III වන වෙළුම; පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යවරයාගේ වැය ශීර්ෂය

2. ව්‍යාපෘති සැලැස්ම

මෙම අධ්‍යයනය මූලික කරුණු තුනක් පදනම් කොට ගෙන සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයකි. පළාත් පාලන ආයතනයන්හි භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම පවත්නා නෛතික රාමුව තුළ කෙතෙක් දුරට සිදුකරන්නේද යන්නත් එහිදී දූෂණ අවදානමක් පවතින්නේද යන්නත් සහ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනතෙහි විධිවිධාන ප්‍රකාරව මහජනතාවට තොරතුරු දැනගැනීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමත් මෙහිදී සිදුකරනු ලබයි. එනමින් අධ්‍යයනයේ අරමුණු පහත සඳහන් අයුරින් සාරාංශ කොට දැක්විය හැක.

2.1 ව්‍යාපෘති අරමුණු සහ ඉලක්ක

1. පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිළිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීම
2. පළාත් පාලන ආයතන විසින් පවත්නා ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයන් කෙතෙක් දුරට අනුගමනය කරන්නේද යන්න විමසා බැලීම
3. පළාත් පාලන ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ක්‍රමවේදයන් සහ සම්මත ක්‍රමවේදයන් අතර පරතරය හඳුනා ගැනීම
4. ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය තුළ වංචා සහ දූෂණ අවදානම් පිළිබඳ අධ්‍යයනය
5. පළාත් පාලන ආයතනයන් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනත සම්බන්ධයෙන් දැනුවත්භාවය අධ්‍යයනය කිරීම
6. තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිළිබඳ පනත සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි වගකීම පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනීම
7. ආයතනික වශයෙන් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි මූල්‍ය කලමනාකරණ ක්‍රමවේදය පිළිබඳ අධ්‍යයනය

2.2 අධ්‍යයනය සහතික කිරීම

1. ප්‍රශ්නාවලිය ඔස්සේ රැස්කරගත් තොරතුරු ඇතුළත් දත්තපද්ධතිය සකස් කිරීම
2. පළාත් පාලන ආයතන විසින් අනුගමනය කරනු ලබන ක්‍රමවේදයන්හි පරතරයන්හි අනුරූපීතාව
3. පළාත් පාලන ආයතන ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයන්හි පවතින දුර්වලතා වල අනුරූපීතාව
4. අධ්‍යයන වාර්තාව

2.3 ව්‍යාපෘති සීමාවන්

මෙම අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් පහත සඳහන් සීමාවන්ට යටත්ව සිදුකර ඇත.

අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය සහ කාලසීමාව:

අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයට පමණක් සීමා වන අතර 2017, 2018 සහ 2019 යන වර්ෂවලට අදාළ තොරතුරු රැස්කෙරුණි.

අධ්‍යයන පළාත් පාලන සංඛ්‍යාව:

අධ්‍යයනය සඳහා පැවති කාලරාමුව තුළ පළාත් පාලන ආයතන 341 ම අධ්‍යයනය කිරීමට නොහැකි වූ හෙයින් ආයතන 75 ක නියදියක් තෝරාගන්නා ලදී.

තොරතුරු රැස්කිරීම:

පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් වන තොරතුරු රැස්කිරීමේදී අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය ප්‍රශ්නාවලියක් තුළින් තොරතුරු රැස්කිරීමට සිදුවීම හේතුවෙන් එක්වරක් පමණක් ලබාදුන් ප්‍රතිචාර මත දත්ත විශ්ලේෂණය කෙරේ.

පළාත් පාලන ආයතන විසින් ප්‍රතිචාර දැක්වීම:

ආයතනික වශයෙන් සමස්ත අධ්‍යයනයට ප්‍රතිචාර දැක්වූ ආයතන සංඛ්‍යාව සහ ප්‍රශ්නාවලියට පිළිතුරු ලබාදීමේ ස්වභාවය අනුව අධ්‍යයන තොරතුරු ඉදිරිපත් කෙරේ. ඒ අනුව නියදිය ලෙස තෝරාගනිමින් පළාත් පාලන ආයතන 75කට ප්‍රශ්නාවලිය යොමුකළද ප්‍රතිචාර දැක්වූ පළාත් පාලන ආයතන සංඛ්‍යාව 35 කි. පළාත් පාලන ආයතන වෙත යොමුකරන ලද ප්‍රශ්නාවලිය තුළ ප්‍රශ්න 42 ක් අන්තර්ගත වූ අතර එක් ප්‍රශ්නයක පිළිතුරු සෙසු එක ප්‍රශ්නයක් සමග හෝ කිහිපයක් සමග අන්තර් සම්බන්ධතාවක් පවතී. මෙම අවස්ථාවන්හිදී ප්‍රශ්න සියල්ලටම පිළිතුරු අපේක්ෂා කරන අතර එය සමස්ථ ප්‍රශ්නයේ පූර්ණ පිළිතුර සකස් කිරීමට අවශ්‍ය වේ. කෙසේ වෙතත් ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් එක් ප්‍රශ්නයක් වෙත පිළිතුරු සලසා ඇතත් එය තහවුරු කිරීමට අවශ්‍ය ලිඛිත තොරතුරු සපයා නොමැති අවස්ථාවන්ද වූ බැවින් දත්ත විශ්ලේෂණය වීම තොරතුරු වලට පමණක් සීමා කෙරේ.

භාවිතයට ගනු ලබන නිර්වචන:

මෙම අධ්‍යයනය වඩා සංකීර්ණ සහ පුළුල් විෂය ක්ෂේත්‍රයක් තුළ ස්ථාපිත වී ඇති හෙයින් පහත සඳහන් නිර්වචනයන්ට යටත්ව අධ්‍යයනය සිදුකරයි.

පළාත් පාලන ආයතන: 1939 අංක 61 දරණ නගර සභා ආඥා පනත, 1947 අංක 29 දරණ මහනගර සභා ආඥා පනත. සහ 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනත යටතේ ස්ථාපිත කර ඇති මහනගර සභා, නගර සභා සහ ප්‍රාදේශීය සභා පළාත් පාලන ආයතන ලෙස මෙම අධ්‍යයනයේදී හඳුන්වයි.

ප්‍රසම්පාදනය: මහජන මුදලින් හෝ ණය ප්‍රධාන, ත්‍යාග, පරිත්‍යාග, දායක මුදල් සහ වෙනත් සමාන ලැබීම් මගින් ලෙස හෝ විදේශීය වෙනත් මූලාශ්‍ර වලින් ලැබෙන අරමුදල්වලින් ඉතාම සුදුසු ආකාරයට ප්‍රසම්පාදන අස්ථිත්වයන් විසින් භාණ්ඩ, සේවා හෝ වැඩ ලබා ගැනීම අදහස් වේ. එක් භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයීමට හෝ වැඩ කිරීමට ආනුෂාංගික සේවා ඇතුළු මිලදී ගැනීම්, කුලියට ගැනීම්, බදු ගැනීම හෝ කුලී සිත්තක්කර ලෙස ගැනීමයි.²⁹

දූෂණය: ආණ්ඩුවට පාඩුවන ලෙස හෝ යමෙකුට වාසිවන ලෙස හිඟ විරෝධී අයුරින් හෝ අයුතු සහගත ලෙස රජයේ සේවකයන් ඔවුන්ගේ බලය අයතා ලෙස භාවිතා කිරීමයි. මෙහිදී 1954 අංක 11 දරන අල්ලස් පනතේ 70 වගන්තිය අදාළ වේ.

29. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහ 2006

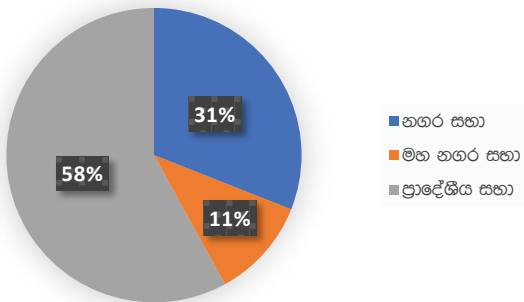
3. ව්‍යාපෘති සොයාගැනීම

පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අභියෝග සහ අධ්‍යයන තොරතුරු පදනම් කර ගනිමින් සිදුකරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු අතර එම ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී අනුගමනය කළයුතු නීති රීති, රෙගුලාසි සහ මාර්ගෝපදේශ ආයතනික වශයෙන් කොතෙක් දුරට අනුගමනය කරන්නේද?, නැතහොත් එවැනි අවස්ථාවන් සම්බන්ධයෙන් වංචා දූෂණයන් සිදුවී ඇතිද සහ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ එවැනි වංචා දූෂණ සඳහා අවස්ථාවන් පවතීද යන්නත් ඒ සම්බන්ධයෙන් එම ආයතන විසින් කෙතෙක් දුරට විනිවිදභාවයකින් යුතුව ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුකරන්නේද යන කරුණු විමසා බැලීමේදී මෙම ආයතන විසින් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතෙහි විධිවිධාන ප්‍රකාරව මහජනතාව වෙත තොරතුරු ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් කෙතෙක් දුරට වගවීමෙන් කටයුතු කරන්නේද යන්නද අධ්‍යයනයේ තවත් අරමුණක් වේ. මෙම අරමුණු පෙරදැරිව සිදුකරනු ලබන අධ්‍යයනයන්ගේ තොරතුරු අනුව පහත සඳහන් තත්ත්වයන් නිරීක්ෂණය විය.

ප්‍රශ්නාවලිය සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම

එක් දිස්ත්‍රික්කයකින් පළාත් පාලන ආයතන 3 බැගින් ආයතන 75 ක් වෙතින් තොරතුරු ඉල්ලා සිටි අතර ඉන් ආයතන 35 ක් ප්‍රතිචාර දක්වා තිබිණ. එය පහත වගුවේ දක්වා ඇති ආකාරයට මහ නගර සභා 04 (11%) ක් ද නගර සභා 11 (31%) ක් ද ප්‍රාදේශීය සභා 21(51%) ක් ද වේ.

ප්‍රතිචාර දැක්වූ පළාත් පාලන ආයතන

ප්‍රසම්පාදන නීති රීති සහ මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කිරීම

සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය, භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේදී සීමිත හෝ විවෘත ලංසු කැඳවීම, එම මිලදී ගැනීම්වලට අදාළ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිහිටුවීම සහ මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් අවම මිල, විනිවිදභාවය සහ ගුණාත්මක මිලදී ගැනීම් මෙන්ම අවසන් වශයෙන්

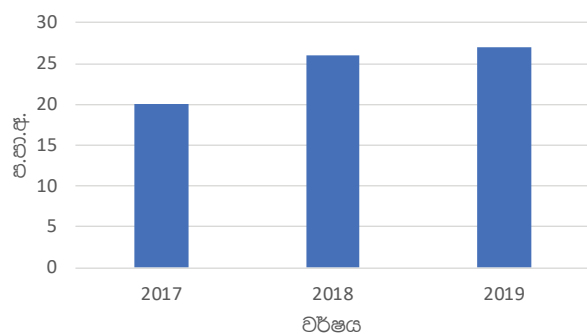
ඒ සඳහා සුදුසු අනුමැතියන් ලබාගැනීම මූල්‍ය රෙගුලාසි සහ මාර්ගෝපදේශ අනුව අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම ප්‍රසම්පාදන රීතීන් අනුගමනය පිලිබඳ සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයට පළාත් පාලන ආයතන විසින් පහත සඳහන් ප්‍රතිචාර යොමුකොට තිබිණි.

සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් ආයතන වෙත සෘජු ප්‍රශ්න 3 ක් යොමු කළ අතර 2017 වර්ෂයට අදාළ සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි කරඇති බවට මහ නගර සභා 3ක් නගර සභා 9ක් ද සහ ප්‍රාදේශීය සභා 10 ක් ද වශයෙන් ආයතන 22 ක් පමණක් තොරතුරු සපයා තිබුණි. සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් දැන්වීම් පළ කල කාලය පිලිබඳ කරන ලද විමසීමේ දී ආයතන 21 ක් දින 14 කට වඩා වැඩි කාලයක් ලබා දෙමින් පුවත්පත් දැන්වීම් පලකර ඇති බවට දන්වා ඇත. ජේදුරුතුඩුව ප්‍රාදේශීය සභාව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇති බවට සඳහන් කර ඇතත් ඒ සම්බන්ධයෙන් සමගාමීව විමසන ලද සෙසු තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. මේ අතරින් ඉදිරි වර්ෂයට අදාළ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් පුවත්පත් දැන්වීම් පෙර වසරේ අග භාගයේ දී සිදු කළ යුතු වුවද කාර්තුවක් නගර සභාව විසින් 2017 වර්ෂයට අදාළ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සඳහා දැන්වීම් පලකරන ලද්දේ 2017 ජනවාරි 07 දින බව සඳහන් කොට ඇත. සැපයුම් කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව සම්බන්ධයෙන් කරන ලද විමසීමේදී ආයතන 20 ක් සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව ඉදිරිපත් කර ඇත. ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතන විසින් සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් 2017 වර්ෂයට අදාළව 57% ක පමණ ප්‍රමාණයක් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය නීති රෙගුලාසි අනුව සිදුකළ බව සඳහන් කළ හැක.

2018 වර්ෂය සඳහා පළාත් පාලන ආයතන 26 ක් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇති බවත් ඒ සම්බන්ධයෙන් අදාළ කාලපරාසයන් සඳහන් කර ඇත. සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව පමණක් මන්තාරම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් ඉදිරිපත් කොට ඇති අතර පුද්ගලිකව පු.සභාවේ සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුවක් වෙබ් අඩවියේ පලකොට ඇති බව සඳහන් කර ඇත. කෑගල්ල, බණ්ඩාරවෙල, මධ්‍යම නුවර ගම්පහ සහ බලන්ගොඩ යන ප්‍රාදේශීය සභාවන් 2017 වර්ෂයට සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර නැතත් 2018 වර්ෂය සඳහා සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. ඒ අනුව 2018 වර්ෂයට අදාළව 74% පමණ ප්‍රමාණයක් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් සුදුසු පියවරයන් අනුගමනය කර ඇති බව සඳහන් කල හැක. හරි ආකාරව ක්‍රියාවට නංවන සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුවක් තිබීම දූෂණ හා වංචාවට ඇති අවස්ථාව අඩු කල හැක.

2019 වර්ෂයට අදාළ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය ආයතන 27 ක් විසින් සිදුකර ඇති අතර දැන්වීම් පලකළ කාලය පිලිබඳවද සඳහන් කර ඇත. මධ්‍යම නුවර ගම්පහාන විසින් උතුරු මැද පළාත් සභාවේ ලියාපදිංචි සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව භාවිතා කිරීමට කමිටු තීරණයක් ගෙන ඇති බවද සඳහන් කර ඇත. ආයතන 29 ක් විසින් සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තු පිලිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත. ඒ අනුව ඉහත දැක්වූ පරිදි මන්නාරම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව පමණක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර බලන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාවේ වෙබ් අඩවියේ සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව පළකර තිබේ. එම තොරතුරු අනුව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් 82 % ප්‍රමාණයක් ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත. අධ්‍යයනයට බඳුන්වූ කාලවකවානුවට අදාළව ඉදිරිපත් වී ඇති තොරතුරු අනුව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය පිලිබඳතොරතුරු ඉදිරිපත් කළ ආයතන සංඛ්‍යාව පහත පරිදි ඉදිරිපත් කළ හැක.

ප්‍රස්තාර 03. සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇති පළාත් පාලන ආයතන

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

ඉහත සඳහන් වසර තුන තුළ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචියට අදාළව ආයතන විසින් අනුගමනය කළ හිත රෙගුලාසි සහ ඒ පිලිබඳ අභ්‍යන්තර තීරණ පිලිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් ලිපි සහ අදාළ ලේඛණයන්හි සහතික කරන ලද ඡායා පිටපත් ඉදිරිපත් කරන ලෙස සඳහන් කරන ලද තොරතුරු විමර්ශනයට දක්වා ඇති ප්‍රතිචාර විවිධ ස්වරූපයේ ඒවා වන අතර විමසන ලද සියළුම තොරතුරු යොමුකර ඇත්තේ ආයතන 7 ක් වැනි සුළු ප්‍රමාණයකි. ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් අනුගමනය කළ යුතු හිත රෙගුලාසි පිලිබඳ සඳහන් කර ඇතත් විශේෂයෙන් ඒ සම්බන්ධයෙන් ගනු ලබන අභ්‍යන්තර තීරණ පිලිබඳ සහතික කළ හෝ නොකළ පිටපත් අමුණා නොමැත.

සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචියට පෙර සැපයුම්කරුවන් ඇගයීමට ලක්කල බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැති අතර ඇතැම් ප්‍රාදේශීය සභාවන් විසින් සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව සම්බන්ධයෙන් කමිටු අනුමැතිය ලබාදුන් අභ්‍යන්තර තීරණ පමණක් ඉදිරිපත්කර ඇත. එමෙන්ම සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් ව්‍යතිරේඛයන් හෝ

සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් සුවිශේෂී අවස්ථාවන් නොමැති බවත් හිත රෙගුලාසි මත පමණක් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සිදුකරන බවත් සඳහන්කර ඇත. බල ප්‍රදේශය තුළ සැපයුම්කරුවන් විසින් සහ පිටත සැපයුම්කරුවන් විසින් මිල ගණන් ඉදිරිපත් කිරීමේදී සහ මිල ගණන් අතර වෙනසක් නොමැති අවස්ථාවන්හිදී බල ප්‍රදේශයතුළ සැපයුම්කරුවන් වෙත ප්‍රමුඛස්තනය දෙන බවට මොණරාගල ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සඳහන් කර ඇතත් ඒ පිලිබඳඅභ්‍යන්තර තීරණ වල ලිඛිත තොරතුරු සපයා නොමැත. මෙවැනි සුවිශේෂී අවස්ථාවන් පැවතියද සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් විධිමත් ක්‍රමවේද අනුගමනය කරමින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචියට සුදුසු පියවර බහුතරයක් ආයතන විසින් ගනු ලබන බව සඳහන් කළ හැක.

සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද විමර්ශනයට අනුව බහුතරයක් පළාත් පාලන ආයතන විසින් ප්‍රසම්පාදන රීතීන් අනුගමනය කරමින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචියට අදාළ පියවරයන් ගනු ලබන අතර එවැනි අවස්ථාවන්හිදී වංචා හෝ දූෂණ ක්‍රියාකාරකම් සිදුවී ඇති බවට ප්‍රමාණවත් තොරතුරු අනාවරණය වී නොමැත. එහෙත් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිකර ඇති බව සඳහන් කර ඇතත් සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුවක සහතික කරන ලද පිටපතක් සහ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් පලකරන ලද දැන්වීමෙහි සහතිකකළ පිටපත් ඉදිරිපත් නොකරන ලද ආයතන සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු විනිවිදභාවයකින් ඉදිරිපත් නොකිරීම තුළ කිසියම් වූ දූෂිත ක්‍රියාවන් සිදුවුවාදැයි නිශ්චිත ව සඳහන් කිරීම වැඩිදුර අධ්‍යයනයන් තුළින් සිදුකළ යුතුය. නමුත් විශේෂයෙන් සඳහන් කල යුතු කරුණ වන්නේ විනිවිද භාවය අඩු වීම සාමාන්‍යයෙන් දූෂණ වංචා සිදු වීමට අවකාශ සපයන බවය.

සැපයුම්කරුවන් වෙතින් මිලගණන් කැඳවීමකින් තොරව මිලදී ගත හැකි භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් කරන ලද විමර්ශනය සඳහා ලබාදී ඇති ප්‍රතිචාරයන්හි ස්වරූපය විවිධාකාර වේ. මේ සඳහා කිහිමි හෝ තොරතුරක් ලබා දී ඇති ආයතන සංඛ්‍යාව 15 ක් වන අතර එම තොරතුරු භාණ්ඩ හා සේවාවල වශයෙන් හෝ/සහ මූල්‍ය සීමාවන් වශයෙන් ලෙස දක්වා ඇත. ඒ අනුව රු.15,000.00 අඩු වටිනාකමකින් යුක්ත භාණ්ඩ, රු.5000.00 වඩා අඩු වටිනාකමකින් යුතු භාණ්ඩ සහ රු.500.00 වඩා අඩු වටිනාකමකින් යුතු භාණ්ඩ ලෙස මූල්‍යමය සීමා යටතේ සඳහන් කර ඇත. ඊට අමතරව පෙට්‍රල්, වාහන සඳහා වන නියම ප්‍රමිතියෙන් යුතු කොටස් සහ ගෙවතු අලංකාරණය සඳහා වන පැළ සහ අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය, රෝඩ් රෝලර්, වැල්ඩින් වැඩ, අලුත්වැඩියා කිරීම් සහ පැඩ්ලොක් යනාදී දෑ සඳහා මිලගණන් කැඳවීමට අවශ්‍ය නොවන භාණ්ඩ ලෙස සඳහන් කර ඇත. අවම සැපයුම්කරුවන් ප්‍රමාණයක් ලියාපදිංචි වී ඇති අවස්ථාවන්හිදී හෝ හදිසි අවස්ථාවන්වලදීද මිල ගණන් කැඳවීමකින් තොරව භාණ්ඩ මිලදී ගත හැකි බව සඳහන් කර ඇත.

භාණ්ඩ සහ සේවා සෘජු මිලදී ගැනීමේ සීමාවන් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.12 වගන්ති ප්‍රකාරව රු. 5000.00 සීමාව තුළ ආයතන ප්‍රධානියාගේ අනුමැතිය අනුව මිලදී ගත හැකි අතර ඉහත සඳහන් කළ වාහන අලුත් වැඩියාව ආදී කටයුතු ද විවිධ මිල සීමාවන්ට යටත්ව සිදු කළ හැක. මීට අමතරව ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් හිකුත් කරන ලද චක්‍රලේඛයන් ද අභ්‍යන්තර කමිටු තීරණ ද ව්‍යතිරේඛයන් ලෙස භාවිතා කරයි.

පළාත් පාලන ආයතන විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු අනුව 2017, 2018 සහ 2019 යන වර්ෂ සඳහා පිහිටුවා ඇති තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිලිබඳ තොරතුරු ආයතන 33 ක් විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර සෑම ආයතනයක්ම තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවීමේ සහ ක්‍රියාත්මක වීමේ අවශ්‍යතාවය පිලිබඳ දැනුවත්ව සිටින බව තහවුරු වේ. එහෙත් සෑම ආයතනයක්ම අපේක්ෂිත වසර 3 සඳහා ම ස්ථාපිත කරන ලද තාක්ෂණික කමිටු පිලිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත්කර නැත. පළාත් පාලන ආයතන විසින් මූලික වශයෙන් ක්‍රමවේද දෙකක් භාවිත කරමින් තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවන බව තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී අනාවරණය වේ.

- වාර්ෂිකව එක් තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක් පමණක් පත්කර තිබීම
- එක් එක් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේදී පත්කරන ලද තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු

තවද තාක්ෂණික කමිටු සඳහා නිලධාරීන් පත්කිරීමේ දී ඔවුන්ගේ නිපුණතාවය සහ දැනුම පදනම් කොට ගන්නා බව තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති ආයතන විසින් වැඩිදුරටත් සඳහන් කර ඇතත් එය නිශ්චිත කරගැනීමට තරම් සවිස්තරාත්මක තොරතුරු නොමැතිවීම දැනට විශ්ලේෂණයට බාධාකාරී වේ. කෙසේ වෙතත් ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු අනුව තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවීමේ අවශ්‍යතාවය සහ පත්කළ යුතු නිලධාරීන්ගේ නිපුණතාවයන් පිලිබඳ පළාත් පාලන ආයතන සාපේක්ෂව දැනුවත් බව සඳහන් කළ හැක.

සුවිශේෂී අවස්ථාවක් ලෙස පුද්ගලිකව ප්‍රාදේශීය සභා විසින් ස්ථාපිත කර ඇති තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවෙහි නම් සහ තහවුරු සඳහන් කර ඇතත් එහි නිශ්චිතව වර්ෂය සඳහන් කර නොමැත. අදාළ වර්ෂය තුළ මිලදී ගත් භාණ්ඩ සහ සේවා සමග සැසඳීමේ දී පත්කරන ලද තාක්ෂණික කමිටු සාමාජිකයන් කෙතරම් දුරට වෘත්තීය නිපුණතාවයකින් යුතු නිලධාරීන් ද යන්න සනාථ කර ගැනීමට නොහැක. මෙම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් 2019 වර්ෂයේ දී වාහනයක් මිලදී ගත්බව සඳහන් කර ඇතත් ඒ සම්බන්ධයෙන් ඇගයීම් කමිටු සමාජිකත්වය තහවුරු කිරීමට අදාළ තොරතුරු ප්‍රමාණවත් නොවේ.

අභ්‍යන්තර විගණන සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද විමර්ශනවලට අනුව පළාත් පාලන ආයතන 24 ක් අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කිරීමට ද ආයතන 4 ක් පළාත් සභාවේ අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයේ සහයෝගය ලබාගැනීමට ද කටයුතු කර ඇත. එම නිලධාරීන් කුමන වර්ෂය සඳහා පත්කරන ලද නිලධාරීන්ද

යන්න බොහෝ ආයතන විසින් සඳහන් කොට නොමැත. එමෙන්ම මෙසේ පත්කරන ලද නිලධාරීන් කළමණාකරන සහකාර සේවයේ හෝ සංවර්ධන නිලධාරී සේවයේ නිලධාරීන් වේ. ආයතන 13 ක් විසින් 2017 වර්ෂය සඳහා අභ්‍යන්තර විගණනයන් සිදුකොට ඇති බවට විගණන වාර්තා ද ඉදිරිපත් කොට ඇත. 2018 සඳහා ආයතන 10 ද, 2019 සඳහා 1 ආයතනයක්ද වාර්තා ඉදිරිපත් කර ඇති අතර අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කර ඇතිමුත් එක් වර්ෂකට හෝ අදාළ විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් නොකරන ලද ආයතන 6 ක් ද, විගණන නිලධාරියාද විගණන වාර්තාද නොමැති ආයතන 7 ක් පිලිබඳ තොරතුරු ලැබී ඇත.

පහත සඳහන් ආයතන විගණනය සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කොට ඇතත් අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කොට නොමැත.

වගුව 01: අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කොට ඇතත් අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කොට නොමැති පළාත් පාලන ආයතන

පළාත් පාලන ආයතන	විගණන කමිටු පිහිටුවීම/විගණන නිලධාරියා පත්කිරීම 2017/2018/2019
කාන්තන්කුඩි නගර සභාව	√
වාචකච්චේරි නගර සභාව	√
පේදුරුතැවු ව ප්‍රාදේශීය සභාව	√
මතුගම ප්‍රාදේශීය සභාව	√
කොළොන්නාව නගර සභාව	√
මහනුවර නගර සභාව	√

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

පළාත් පාලන ආයතන විසින් අභ්‍යන්තර විගණනය මාසිකව සිදුකරනු ලබයි. බොහෝ අභ්‍යන්තර විගණනයන් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් විගණනයන් සිදුකර නොමැති හෝ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. බාහිර විගණනයේදී වුවද ප්‍රසම්පාදනය සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමුකර ඇත්තේ ඉතා සීමිත සංඛ්‍යාවක් පමණි. බාහිර විගණන විමසුම්හි පොදු අවධාරණය නම් පළාත් පාලන ආයතනය විසින් ප්‍රසම්පාදන සැලසුමක් සකස් නොකිරීමයි. එහෙත් මෙම ආයතන වෙතින් විමසන ලද තොරතුරු වලට අනුව ප්‍රසම්පාදනයේ පවතින අඩුපාඩු රාශියකි. එමනිසා අභ්‍යන්තර හෝ බාහිර වශයෙන් පූර්ණ විගණනයක් සිදුනොවන බව තොරතුරු අනුව අනාවරණය වේ. මේ පිලිබඳ සවිස්තරාත්මක තොරතුරු විගණන පරිච්ඡේදයේ දී වැඩිදුරටත් අවධාරණය කරනු ඇත. අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්නොකිරීමට හේතුවක් ලෙස මොනරාගල ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් දක්වා ඇත්තේ නිලධාරීන් නොමැති බවයි. අභ්‍යන්තර හෝ බාහිර විගණන ක්‍රියාවලියට මෙම ආයතන ලක් නොවීම දූෂණ වංචා සිදුවීමට අවස්ථා සාදයි. තවද විගණන

සැලැස්මක් හැතිවීම විශාල අඩුපාඩුවක් වන අතර එම ආයතන වල ක්‍රමවේද හිතර වෙනස්වන සහ පක්ෂග්‍රාහී ක්‍රමවේදයන් විය හැකිය.

2017, 2018 සහ 2019 යන වර්ෂවල දී පළාත් පාලන ආයතන විසින් විවිධ භාණ්ඩ සහ සේවාවන් මිලදී ගෙන ඇත. ඒ අතර පහත සඳහන් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම සම්බන්ධයෙන් 2017 වර්ෂයේදී ආයතන 25 ක් ලැයිස්තුවේ සඳහන් භාණ්ඩ එකක් හෝ කිහිපයක් මිලදී ගෙන ඇත. ඒ සම්බන්ධයෙන් ආයතන 10 ක් පුවත්පත් දැන්වීම් පලකර ඇත.

මාන්තෙයි බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් වර්ෂ තුන තුළදීම විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර, ඡායාපිටපත් යන්ත්‍ර සහ වාහන මිලදී ගෙන ඇත. 2017 සහ 2018 යන වර්ෂ වලදී ගල් රෝල සහ කම්පැක්ට් යන්ත්‍ර මිලදී ගෙන ඇති අතර, ඡායාපිටපත් යන්ත්‍ර මිලදී ගෙන ඇති බවට සඳහන් කර ඇත්තේ 2019 වර්ෂයේදී පමණි. එක් වසරකදී මිලදී ගත් විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍රයේ මිල සහ මිලදී ගත් ආයතනය පිලිබඳ පමණක් තොරතුරු අන්තර්ගත කොට ඇත. ලිපිද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම ආයතන කිහිපයක් හැරුණු කොට සෑම ආයතනයක්ම සිදුකොට ඇති අතර තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන ලද ආයතන අනුව සියළුම ආයතන අවම මිල පදනම්කොට ගෙන මිලදී ගැනීම් සිදු කොට ඇත.

භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රශ්න සඳහා සවිස්තරාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන දක්වා ඇති ඉතා අවම ප්‍රතිචාරයකි. විය අධ්‍යයනයේ සොයා ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් සුවිශේෂී වේ. ඉහත සඳහන් කළ පරිදි පළාත් පාලන ආයතන විසින් මූලික අවස්ථාවන් පිලිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ ද එම සියළු අවස්ථාවන් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක වීම පිලිබඳ විමසීමේදී දක්වන ලද ප්‍රතිචාර සම්බන්ධයෙන් සෑහීමකට පත්විය නොහැක. එම හිසා සමස්තයක් වශයෙන් මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් දක්වන ලද ප්‍රතිචාර 25-30 % අතරට සීමා වන බව දළ වශයෙන් ගණනය කළ හැක.

මෙම සොයාගැනීම් අධ්‍යයන අරමුණු සමග සැසඳීමේදී අධ්‍යයනයට ලක්කරන ලද සහ ප්‍රතිචාර දක්වන ලද පළාත් පාලන ආයතනයන්ගෙන් බහුතරයක් ප්‍රසම්පාදනයේ මූලික පියවරයන් අනුගමනය කරන බව සඳහන් කළ හැකි වුවද, වය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී කිසියම් වූ පරතරයන් ඇත්දැයි සොයාගැනීමට ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉදිරිපත් කොට නොමැත.

4. සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි ක්‍රමවේදය

4.1 සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය 2017/2018/2019

සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් අනුගමනය කළයුතු ක්‍රමවේදය පිළිබඳව ජාතික ප්‍රසම්පාදන නියෝජිතායතනයේ සභාපති/ප්‍රධාන විධායක නිලධාරියාගේ චක්‍රලේඛ අංක 09 සහ 2006 මාර්තු මස 03 වන දිනැති චක්‍රලේඛය මගින් බලාත්මක කර ඇති 2006 භාණ්ඩ සහ වැඩ පිලිබඳ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ අංක 3.4.3 (අ) සිට (ඇ) යටතේ පළාත් පාලන ආයතන ඇතුළු සියළු රජයේ ආයතන මගින් සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සහ සැපයුම් කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව යාවත්කාලීන කිරීම පිලිබඳ විධිවිධාන සඳහන් කර ඇත. එහි 3.4.3 (අ) වගන්තිය අනුව දැන්වීම් පළ කිරීම අවාසිසහගත හෝ අඩු වටිනාකමකින් යුතු භාණ්ඩ හා සේවා මිලදී ගැනීමක දී හෝ නිතර භාවිත කරන අයිතමයන් මිලදී ගැනීම සඳහා මෙලෙස සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සිදු කල යුතු අතර සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි කළ යුතු ආකාර දෙකක් පිලිබඳ 3.4.2. (අ) I සහ II යන වගන්ති වල දක්වා ඇත. ඒ අනුව දැන්වීම් පලකිරීම මගින් හෝ ලිපි ද්‍රව්‍ය, විදුලි අයිතමයන්, මෝටර් රථ අලුත්වැඩියා කිරීම්, වාර සගරා සහ ප්‍රකාශන වැනි සුවිශේෂී භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගත හැකි සැපයුම් කරුවන්ගේ ලැයිස්තුවක් සකස් කර ගැනීමට ප්‍රතිපාදන සලසා ඇත. මෙම සැපයුම් කරුවන්ගේ ලැයිස්තු සම්බන්ධයෙන් බලයලත් නිලධාරියාගේ හෝ කමිටුවේ අනුමැතිය තිබිය යුතුය. 3.4.2. (අ) අනුව මෙවැනි අයිතමයන් මිලදී ගත හැකි වනුයේ මෙසේ ලියාපදිංචි කොට ගත් සැපයුම් කරුවන්ගෙන් පමණි.

අධ්‍යක්ෂ තොරතුරු අනුව 2017 වර්ෂයට අදාලව පළාත් පාලන ආයතන 22 ක් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇති බව සඳහන් කර ඇති අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් වන දැන්වීම් වල සහතික කළ ඡායා පිටපත් ලබා දී ඇත. එහෙත් එක් ආයතනයක් සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සිදු කර ඇති බව සඳහන් කර ඇතත් ඒ සම්බන්ධයෙන් සහතික කළ පිටපත් අමුණා නොතිබිණ. තවද පහත සඳහන් ආයතන 13 විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර නොමැති බව සඳහන් කර ඇත. වචනිකා ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත.

වගුව 2: 2017 වර්ෂයට අදාලව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි නොකල ආයතන

අනු අංකය	මහ නගර සභාව/නගර සභාව/ ප්‍රාදේශීය සභාව
01	මාන්තෙයි - නැගෙනහිර ප්‍රාදේශීය සභාව
02	මාන්තෙයි - බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව
03	මන්නාරම ප්‍රාදේශීය සභාව
04	පුදුකුඩුඉරුපේ ප්‍රාදේශීය සභාව
05	බිබිල ප්‍රාදේශීය සභාව
06	කෑගල්ල නගර සභාව
07	පොළොන්නරුව මහ නගර සභාව
08	බණ්ඩාරවෙල ප්‍රා.ස
09	අම්පාර නගර සභාව
10	වනාතවිල්ලුව ප්‍රා.ස
11	දෙහිඅත්තකණ්ඩිය ප්‍රා.ස
12	මධ්‍යම නුවරගම්පළාත ප්‍රා.ස
13	බලන්ගොඩ ප්‍රා.ස

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යක්ෂ තොරතුරු

2017 වර්ෂය සඳහා සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචියට අදාල දැන්වීම් පළකිරීම 2016 වර්ෂයේ 4 වන කාර්තුව තුළ සිදු කර ඇති අතර කාන්තන්කුඩි නගර සභාව විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචියට අදාල පුවත්පත් දැන්වීම් 2017.01.09 දින පළකර ඇත. ලියාපදිංචි සැපයුම් කරුවන්ගේ ලේඛණය ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් කාන්තන්කුඩි නගර සභාව සහ අනුරාධපුර මහනගර සභාව විසින් සම්පූර්ණ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. ජේදුරුතුඩුව නගර සභාව විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය කර ඇති බව සඳහන් කර තිබුණද ඒ පිලිබඳ සැපයුම්කරුවන්ගේ ලේඛණයක් ඉදිරිපත් කර නොමැත.

2018 වර්ෂය තුළ පළාත් පාලන ආයතන 26 ක් සැපයුම් කරුවන් පුවත් පත් දැන්වීම් මගින් 2017 වර්ෂයේ 4 වන කාර්තුව තුළ දී ලියාපදිංචි කිරීමට අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති බව ඡායාපිටපත් ද සහිතව තහවුරු කර ඇත. පහත සඳහන් ආයතන 08 සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර නොමැති බවට සඳහන් කර ඇති අතර කාන්තන්කුඩි නගර සභාව තොරතුරු ඉදිරිපත්කර නොමැත. එමෙන්ම ජේදුරුතුඩුව ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය කර ඇති බව සඳහන් කර තිබුණද ඒ පිලිබඳ සැපයුම්කරුවන්ගේ ලේඛණයක් ඉදිරිපත් කර නොමැත.

වගුව 3: 2019 වර්ෂයට අදාළව සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි නොකළ ආයතන

අනු අංකය	මහ නගර සභාව/නගර සභාව/ ප්‍රාදේශීය සභාව
01	මාන්තෙයි - නැගෙනහිර ප්‍රාදේශීය සභාව
02	මාන්තෙයි - බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව
03	මන්නාරම ප්‍රාදේශීය සභාව
04	පුදුකුඩුඉරුප්පු ප්‍රාදේශීය සභාව
05	බිබිල ප්‍රාදේශීය සභාව
06	පොළොන්නරුව මහ නගර සභාව
07	අම්පාර නගර සභාව
08	වනාතවිල්ලුව ප්‍රාදේශීය සභාව
09	දෙහිඅත්තකණ්ඩිය ප්‍රාදේශීය සභාව

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

2019 වර්ෂය තුළ දී පළාත් පාලන ආයතන 27 ක් සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇති අතර ආයතන 07 ක් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර නොමැති බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත. සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් පළාත් පාලන ආයතන අධ්‍යයන වර්ෂ 03 තුළ දී විධිවිධාන අනුගමනය කර නොමැත.

වගුව 4: ඒක වර්ෂයක හෝ සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කළ නොමැති ආයතන

අනු අංකය	මහ නගර සභාව/නගර සභාව/ ප්‍රාදේශීය සභාව
01	මාන්තෙයි - බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව
02	මන්නාරම ප්‍රාදේශීය සභාව
03	බිබිල ප්‍රාදේශීය සභාව
04	පොළොන්නරුව මහ නගර සභාව
05	අම්පාර නගර සභාව
06	වනාතවිල්ලුව ප්‍රාදේශීය සභාව
07	දෙහිඅත්තකණ්ඩිය ප්‍රාදේශීය සභාව

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

4.2 මාර්ගෝපදේශයට අනුකූලවීම

පළාත් පාලන ආයතනයන්හි සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රකාශනයන්හි විශ්වාසනීයභාවය තහවුරු කිරීම පහත සඳහන් තොරතුරු ලිඛිතව ඉදිරිපත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ප්‍රශ්නාවලිය තුළ සඳහන් කර ඇතත් ඒ සම්බන්ධයෙන් පූර්ණ තොරතුරු ප්‍රකාශයට පත්කොට නැත.

- සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් වන පුවත්පත් දැන්වීම
- සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සඳහා ලබා දී ඇති කාලය සීමාව
- සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සඳහා අනුගමනය කරන ලද නීති, මාර්ගෝපදේශයන් සහ අභ්‍යන්තර තීරණ

අධ්‍යයන තොරතුරු අනුව ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ (2006) 3.4.2. (ඇ) I සහ II යන වගන්ති ප්‍රකාරව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කිරීම සඳහා පුවත්පත් මගින් දැන්වීම් පල කර ඇති බව ඡායා පිටපත්ද සහිතව ඉදිරිපත් කර ඇති පළාත් පාලන ආයතන සංඛ්‍යාවෙහි ප්‍රතිශතය 86 % කි. කෙසේ වෙතත් පූර්ණ තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති ආයතන සම්බන්ධයෙන් දූෂණ අවදානමක් පවතින බව අනාවරණය නොවුවද තොරතුරු ඉදිරිපත් නොකරන ලද ආයතන සම්බන්ධයෙන් විශේෂයෙන් ඒ පිළිබඳව අවධානයක් යොමු කරමින් සාධනීය ප්‍රතිචාර නොදැක්වීම තුළ දූෂණ අවදානමක් පැවතිය හැකි බවට සඳහන් කළ හැක. එය තවදුරටත් තහවුරු වන අවස්ථාවක් ලෙස ඇතැම් ආයතන විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සිදුකර ඇති බවට සඳහන් කර ඇතත් එහි සහතික කළ ඡායාපිටපත් යොමු කර නොමැත.

4.3 අභ්‍යන්තර තීරණ ගැනීම

අධ්‍යයනය කරන ලද පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් ඉහත සඳහන් කරන ලද ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන වලට අමතරව වෙනත් නෛතික ප්‍රතිපාදන උපයෝගී කොටගනිමින් සැපයුම් කරුවන් සම්බන්ධයෙන් තීරණ ගෙන ඇත. උදා: වැලිගම නගර සභාව විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එම නගර සභාව විසින් 2019 සඳහා සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය 2019.2 15 දින පවත්වන ලද මාසික රැස්වීමේදී තීරණය කර ඇත. 2017 වර්ෂය සඳහා සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි කිරීම 2017.1.19 දින පැවැත්වූ මුදල් කමිටුවේ තීරණය අනුව සිදු කර ඇත.

දෙහිඅත්තකණ්ඩිය ප්‍රාදේශීය සභාව සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් විධිමත් ක්‍රමවේදයක් අනුගමනය කර ඇති බවට ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි ඉදිරිපත් කර නොමැති අතර 2006 ප්‍රසම්පාදන අත්පොත, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජවාදී ජනරජයේ 2018.05.09 දිනැති අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රය, PT/4/2017-2017.09.21 දිනැති පළාත් සභා භාණ්ඩාගාර වකුලේඛ සහ සභා තීරණ මත ප්‍රසම්පාදන කටයුතු සිදුකර ඇති බවට සඳහන් කොට ඇතත් ඒ සඳහා පිළිගත හැකි ලිඛිත සාක්ෂි ඉදිරිපත් කර නොමැත.

මධ්‍යම නුවර ගම්පළාත ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සම්බන්ධයෙන් ආයතනික වශයෙන් දැන්වීම් පලකිරීමක් ඔස්සේ පොදු ක්‍රමවේදයක් භාවිත කර නොමැති අතර උතුරු මැද පළාත් සභාව විසින් ලියාපදිංචි කරන ලද නාමලේඛණය ප්‍රසම්පාදනයන් සඳහා භාවිත කරන බවට සඳහන් කර ඇත. එහෙත් ඒ සම්බන්ධයෙන් වන අභ්‍යන්තර තීරණ ගැනීම් වල ලිඛිත තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත.

කෙසේ වෙතත් අභ්‍යන්තර තීරණ ගැනීම් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සඳහා දැන්වීම් ප්‍රචාරය කිරීමේ සිට තෝරාගන්නා ලද සැපයුම්කරුවන්ගේ ලේඛණය දක්වාම බලයලත් කමිටුවෙන් හෝ අධිකාරියෙන් අනුමැතිය ලබාගත යුතුය. මෙසේ ගනු ලබන අභ්‍යන්තර තීරණ පිලිබඳ තොරතුරු බහුතරයක් පළාත් පාලන ආයතන විසින් ඉදිරිපත් කර නොමැත. එම නිසා පළාත් පාලන ආයතන විසින් සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචිය සිදුකර ඇතත් සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක්ම නෛතික ප්‍රතිපාදන වලට අනුගතව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කර ඇති බවට තහවුරු කළ නොහැක. 2017 වර්ෂයට අනුව එවැනි තොරතුරු ලබා දී ඇති පළාත් පාලන ආයතන සංඛ්‍යාව 03 ක් වන අතර බහුතරයක් ආයතන විසින් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතට අනුව ඉල්ලුම් කරන ලද තොරතුරු සියල්ල ඉදිරිපත් කර නොමැත.

අභ්‍යන්තර තීරණ සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු හැකි විම මගින් පිළිඹිබු වන්නේ එම තීරණ පිළිගත් ක්‍රම වේදයන්ට පටහැනිව ගෙන ඇති බව හෝ ඒවා සටහන් කර ගැනීම වැදගත් නැති ලෙස ආයතනය සලකන බවයි. අදාළ හේතුව මේ කුමන හේතුවක් වුවද මෙම තීරණ පිළිබඳ විනිවිදභාවය මැනීමට අපොහොසත් වීම සිදුව ඇත. මෙයද දූෂණයන් ඇතිවිය හැකි අවස්ථාවක් ලෙස හඳුනා ගත හැක.

5. ලංසු කැඳවීම සහ ඉදිරිපත් කිරීම

පොදු අධිකාරීන් විසින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම සඳහා ලංසු කැඳවීම සිදු කළයුතු අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය නෛතික ප්‍රතිපාදන මුදල් හිඟි සංග්‍රහයේ 4 වෙනි පරිච්ඡේදයේ 4.2 යටතේ සහ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5 වන සහ 6 වන පරිච්ඡේදයන්හි සඳහන් කර ඇති අතර ඒ සඳහා අවශ්‍ය සියළුම ප්‍රසම්පාදන ලේඛනවල ආකෘතිපත් ප්‍රසම්පාදන අත්පොතෙහි දක්වා ඇත.

ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශයේ 3.1, 3.2, 3.3 සහ 3.4 .2 අනුව කිසියම් වූ පොදු අධිකාරියක් විසින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේදී පහත සඳහන් එක් ක්‍රමවේදයකට හෝ යටත්ව මිලදී ගැනීම කළ යුතුය. මේ පිලිබඳ සවිස්තරාත්මක පෙළගැස්මක් ප්‍රසම්පාදන කාර්ය සංග්‍රහයේ යොමුව 3.0 හි සඳහන් කර ඇත.

- ජාත්‍යන්තර තරගකාරී ලංසු කැඳවීම
- දේශීය තරගකාරී ලංසු කැඳවීම
- සීමිත ජාත්‍යන්තර ලංසු කැඳවීම
- ජාත්‍යන්තර සහ ජාතික වෙළඳපොළ මිල සැසඳුම් ක්‍රමය
- සෘජු කොන්ත්‍රාත්කරණය සහ ස්වකීය සේවකයන් සහ උපකරණ යොදා වැඩ කිරීමයි.

තරගකාරී ලංසු කැඳවීමකදී කැඳවීම සම්බන්ධයෙන් දැන්වීම පළකිරීම අවශ්‍ය වූ විටකදී අවම වශයෙන් වැඩි අලෙවියක් ඇති එක් ජාතික ප්‍රවර්ධන හෝ ප්‍රසම්පාදන නියෝජිතයන්ගේ වෙබ් අඩවියේද වෙනත් අදාළ වෙබ් අඩවිවල දැන්වීම් පලකළ යුතු බව සඳහන් කර ඇත. මීට අමතරව ප්‍රසම්පාදන අස්ථිථයෙහි ලියාපදිංචි සැපයුම්කරුවන්ගෙන් හෝ ශ්‍රී ලංකා ටෙලිකොම් ආයතනයේ කහපැහැති හෝ දේදුණු පැහැති දුරකතන නාමාවලි තුළ ලැයිස්තුගත සැපයුම් කරුවන්ගෙන් ලංසු කැඳවීමේ කළ හැකිය. වැඩ සම්බන්ධයෙන් ලංසු කැඳවීමේ දී ඉදිකිරීම් කට්ඨාන සංවර්ධන අධිකාරිය ලියාපදිංචි වූ සැපයුම්කරුවන්ගෙන් ලංසු කැඳවීමේ කළ යුතුවේ. එමෙන්ම ලංසු පිරිනැමීමේ සුදුසුකම් නිරීක්ෂණය සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.3.4 සහ 5.3.5 යන වගන්තින් වල සඳහන්වේ.

එමෙන්ම ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.14 අනුව තරගකාරී ලංසු කැඳවීම අරපිරිමැසුම්දායී නොවන විටදී වෙළඳපොළ මිල සැසඳුම් ක්‍රමය යටතේ සෘජු මිලදී ගැනීම් (සුළු වටිනාකම් සහිත අලුත් වැඩියා වැඩ භාණ්ඩ සහ සේවා) කළ හැකි අතර ඒ සඳහා බලයලත් නිලධාරියාගේ මූල්‍යමය සීමාවන්ට යටත්ව සිදු කළ යුතු බව 3.1 (ආ) යටතේ සඳහන් කර ඇත. තවද හදිසි අවස්ථාවන්හිදී මිල සීමාවන්ට යටත්ව විශේෂ විධිවිධාන යටතේ මිලදී ගැනීම් සිදුකල හැක.

අධ්‍යයන තොරතුරු අනුව ලංසු කැඳවීමට අවශ්‍ය නොවන මිලදී ගැනීම් පිලිබඳ පළාත් පාලන ආයතන 14 විසින් තොරතුරු ලබා දී ඇති අතර එම මිලදී ගැනීම් සඳහා අදාළ වන භාණ්ඩ සහ සේවාවන්හි ලැයිස්තු ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ ආයතන 4 ක් විසින් පමණි. පහත සඳහන් සීමාවන් තුළ ලංසු කැඳවීමකින් තොරව භාණ්ඩ සහ සේවා ලබා ගැනීමට හැකියාව පවතින අවස්ථා පිලිබඳ පළාත් පාලන ආයතන විසින් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත. එසේ මිලදී ගත හැකි අයිතමයන් සහ එහි ස්වභාවය පිලිබඳ ආයතන 12 ක් විසින් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති අතර ඉන් ආයතන 2 ක් පමණක් රු.15,000.00 අඩු වටිනාකමකින් යුතු අයිතිමයන් ලබා ගැනීම සඳහා මිල ගණන් කැඳවීම අවශ්‍ය නොවන බව සඳහන් කර ඇති අතර, එක් ආයතනයකට අනුව රු.5,000.00 කට වඩා අඩු අයිතිමයන් සඳහා ද, තවත් එක් ආයතනයක් විසින් රු.500.00 වඩා අඩු මිලක් ඇති අයිතිමයන් සඳහා මිල ගණන් කැඳවීමකින් තොරව භාණ්ඩ මිලදී ගත හැකි බව සඳහන් කර ඇත. ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන මගින් ඉදිරිපත් කර ඇති භාණ්ඩ සහ සේවා සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලීමේ දී විවිධ ආයතන විවිධ විධිවිධාන යටතේ භාණ්ඩ සහ සේවා මිලට ගැනීම සිදුකරන බව අනාවරණය වේ.

අධ්‍යයනයට ලක්කරන ලද පළාත් පාලන ආයතන විසින් යොමුකරන ලද ප්‍රතිචාර අනුව ලංසු කැඳවීමට අදාළ සියළුම ප්‍රශ්නවලට ප්‍රතිචාර දක්වා ඇත්තේ ආයතන 25 ක් පමණි. ආයතන 12 ක් මේ සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. ප්‍රතිචාර දක්වා ඇති ආයතන 25 අතරින් ලිඛිත ලියවිලි සහිතව ඉලක්කගත තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත්තේ ආයතන 9 ක් පමණි.

මූලික නිරීක්ෂණ

- භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් සිදුකරන ලද විමර්ශනයට අදාළ තොරතුරු අනුව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ අනාවරණය වී ඇත.
- භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ලංසු කැඳවීමේ අවශ්‍යතාවය විවිධ මූල්‍ය සීමාවන් යටතේ සිදු කිරීම
- සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුවේ සඳහන් සැපයුම්කරුවන්ගෙන් කැඳවීමක් නොකර මිලදී ගත හැකි භාණ්ඩ සහ සේවාවන්ගේ ලැයිස්තුවක් ආයතන (ආයතන කිහිපයක් හැර) මගින් පවත්වාගෙන යනු නොලැබේ
- එවැනි මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ආයතන විසින් අනුගමනය කළයුතු ක්‍රියාමාර්ග පිලිබඳ නිවැරදි පදනම් ආයතන කිහිපයක් විසින් ඉදිරිපත් කර තිබීම
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සියලු රාජ්‍ය ආයතන වලට අදාළ වන අතර සියලු රාජ්‍ය ආයතන පිළිපැයිය යුතු වුවද එය හරි ආකාරව සිදු නොවීම දුෂණය ට අත වැනීමක් ලෙස හඳුනා ගත හැක.

6. මිලදී ගනු ලැබූ භාණ්ඩ සහ සේවා

පළාත් පාලන ආයතන විසින් 2017,18 සහ 19 වර්ෂ වලදී මිලදී ගනු ලැබූ පහත සඳහන් භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරන ලද ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳ අධ්‍යයනය කරන ලදී.

- I. ගල් රෝල
- II. කොම්පැක්ටර් යන්ත්‍රය
- III. වාහන
- IV. ඡායාපිටපත් යන්ත්‍රය
- V. විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍රය
- VI. ඡායා පිටපත්/මුද්‍රණ කඩදාසි
- VII. තීන්ත කාට්‍රිජ්
- VIII. පෑන්
- IX. ෆයිල් කවර
- X. ලියුම් කවර

මෙම භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයට අනුව මිලදී ගත් භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් වන විනිවිදභාවය සහ ඒ තුළින් ආයතනික වශයෙන් ලැබෙන්නා වූ ප්‍රතිලාභයන් හඳුනාගැනීමට අපේක්ෂා කෙරිණ.

6.1 නීති සහ රෙගුලාසි අනුගමනය කිරීම

උක්ත භාණ්ඩ කිසිවක් හදිසි ආපදා අවස්ථාවකදී මිලදීගත් භාණ්ඩ ලෙස අර්ථ දක්වා නොමැති අතර නිරන්තරයෙන් ආයතන විසින් මිලදී ගනු ලබන භාණ්ඩ සහ වැඩි පිරිවැයක් යටතේ මිලදී ගනු ලැබූ භාණ්ඩ ලෙස දක්වා ඇත. ආයතන 7 ක් හැර සෙසු සියළු ආයතන විසින් ඉහත ලැයිස්තුවේ සඳහන් වූ භාණ්ඩයක් හෝ කිහිපයක් මිලදී ගෙන ඇති බවට සඳහන් කර ඇත. විශේෂයෙන් ලිපිවල ඒ අතරින් මුලික වේ. මෙම සියළු භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා සෑම ආයතනයක්ම දැන්වීම් පලකරමින් ලංසු කැඳවීම සිදුකල යුතු වුවද පළකරන ලද දැන්වීමේ සහතික කළ පිටපත් වචා නොමැත. ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් සැපයුම්කරුවන් දැනුවත් කර ඇති බවට සඳහන් කර ඇතත් වය තහවුරු කරමින් ලංසු කැඳවීම සඳහා යවන ලද ලිපි හෝ දැනුම්දුන් බව තහවුරු කිරීමට අදාල ලේඛණවල ඡායාපිටපත් යොමු කොට හැත.

මිල සැසඳීම සහ අවම මිල භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම සඳහා පදනම් කරගන්නා බව සඳහන් කලද මිල සැසඳීම සඳහා එක් එක් ලංසුකරු විසින් ඉදිරිපත් කරන මිලගණන් වල ඡායාපිටපතක් හෝ අවම වශයෙන් එක් එක් ලංසු කරු විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ඒකක මිල සඳහන් කර ඇත්තේ ආයතන කිහිපයක් පමණි. එම නිසා මිල සැසඳීම කොතෙක් දුරට අනුගමනය කළාදැයි යන්න අධ්‍යයනය කළ නොහැක.

මෙවැනි තොරතුරු නැතිවීම ඒ තීරණ හා ක්‍රියාවන්ගේ විනිවිද භාවය සහ නිවැරදි භාවය පිලිබඳ ගැටළු මතු කරයි. මෙවැනි අවස්ථාවල දූෂණ අවධානමක් ඇතිවිය හැක.

වාහන මිලදී ගැනීම

2017,18 සහ 19 යන වර්ෂ තුළ දී වාහන මිලදී ගත් බව පහත සඳහන් ආයතන සඳහන් කර ඇත. වාහන මිලදී ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මිල කැඳවීම් සිදුකිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. ඒ පිලිබඳ විමර්ශනයේදී විශේෂයෙන් වාහන මිලදී ගනු ලැබූ ආයතන පිලිබඳ විස්තර පහත පරිදි වේ.

වගුව 05: 2017/18 /19 යන වර්ෂවලදී වාහන මිලදී ගත් බවට තොරතුරු සඳහන් කර ඇති ආයතන

පළාත් පාලන ආයතනය	වාහන මිලදී ගනු ලැබූ වර්ෂය		
	2017	2018	2019
පුත්තලම නගර සභාව	√	√	-
මාන්තෙයි බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව	√	√	√
බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය සභාව	√	√	√
කාන්තන්කුඩි නගර සභාව	√	√	√
මහනුවර නගර සභාව	√	√	√
වාචකවිචේරි නගර සභාව	√	√	-
මහියංගනය ප්‍රාදේශීය සභාව	√	√	√
මතුගම ප්‍රාදේශීය සභාව	√	-	√

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

මෙම වාහන මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් මහනුවර මහ නගර සභාව විසින් 2019 වර්ෂයේදී මිලදී ගෙන ඇති ක්‍රිවීල් රථයක් සහ කුඩා මෝටර් රථය තෝරාගැනීම සහ අනුමත කිරීම සම්බන්ධයෙන් ටෙන්ඩර් කමිටු නිර්දේශය ඉදිරිපත් කර ඇතද ඒ සම්බන්ධයෙන් ලංසු කැඳවීම් සම්බන්ධයෙන් අදාල සැපයුම්කරුවන් වෙත යවනු ලැබූ පිරිවිතර සහිත ලිපියක් හෝ දැන්වීමක ඡායාපිටපත් මෙන්ම මිල සඳහන් කොට සැපයුම්කරු විසින් යොමුකරන ලද මිල සඳහන් ලංසුව හෝ ඉදිරිපත්කර නොමැත. සෙසු ආයතන විසින් මේ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු ලියවිල්ලක් ඉදිරිපත් කර නොමැත.

විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර මිලදී ගැනීම

විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර (Generator) මිලට ගත් පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් ලේඛනය පහත දැක්වේ. මෙම ලේඛනය තුළ ආයතන 10 ක් විසින් විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර මිලදී ගෙන තිබුනද මිලදී ගැනීමේ තොරතුරු ඉදිරිපත්කර ඇත්තේ මාන්තෙයි බටහිර, බලන්ගොඩ සහ

කාන්තන්කුඩි යන පළාත් පාලන ආයතන පමණි. ඒ අනුව වැඩිම මිලකට විදුලි උත්පාදන යන්ත්‍රයක් මිලදී ගෙන ඇත්තේ වාවකච්චේරි නගර සභාවෙන් වන අතර එය රු. 2,292,150.00 ලෙස සඳහන් කර ඇත. මෙම මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් වුවද පිරිවිතරයන් සහිත පුවත්පත දැන්වීම් සහ මිල ප්‍රසම්පාදන කමිටු තීරණ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. මාන්තෙයි -බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් මිලදී ගෙන ඇති විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍රයේ මිල රු. 1,804,580.00 වන අතර බලන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් මිලදී ගෙන ඇති විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍රයේ මිල රු.1,167,135.00 කි. මෙම ආයතන තුන පමණක් මිල ගණන් සඳහන් කර ඇති මුත් මෙම මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරන ලද මූලික ප්‍රසම්පාදන ක්‍රම වීහි මූලධර්මයන් කොතෙක් දුරට අනුගමනය කළද යන්න පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදුකිරීමට ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉදිරිපත් කොට නොමැත. එහෙත් මිලගණන් සම්බන්ධයෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක වෙනසක් දක්නට ලැබෙන අතර භාණ්ඩයන්හි පිරිවිතරයන් සහ එම පිරිවිතරයන් සම්බන්ධයෙන් තාක්ෂණික කමිටු නිර්දේශ අධ්‍යයනය කිරීම අවශ්‍යවේ. කෙසේ වෙතත් මෙම මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් වන වර්ෂ සඳහා විගණන වාර්තාද ඉදිරිපත් කොට නොමැති බැවින් එම මිලදී ගැනීම්හි අනුකූලතාවය හෝ දූෂණ පිරිවැයක් පිලිබඳ අධ්‍යයනය කළ නොහැක.

වගුව 06: විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර මිලට ගත් බවට තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති ආයතන

පළාත් පාලන ආයතනය	විදුලි උත්පාදක යන්ත්‍ර මිලදී ගත් වර්ෂය		
	2017	2018	2019
මාන්තෙයි බටහිර ප්‍රාදේශීය සභාව	√	√	√
මන්නාරම ප්‍රාදේශීය සභාව	-	√	-
පුදුකුඩිඉරුපේපු ප්‍රාදේශීය සභාව	-	√	-
බලන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය සභාව	√	√	√
කාන්තන්කුඩි නගර සභාව	√	√	√
පේදුරුතැවුම් නගර සභාව	√	√	√
මතුගම ප්‍රාදේශීය සභාව	-	√	√
මැදගම ප්‍රාදේශීය සභාව	-	√	-
කොළොන්නාව නගර සභාව		√	
වාවකච්චේරි නගර සභාව	√	√	√
මොණරාගල ප්‍රාදේශීය සභාව	-	-	√

මූලාශ්‍ර: අධ්‍යයන තොරතුරු

ලිපිදව්‍ය (ලියුම් කවර,පෑන්, ඡායාපිටපත්, ලිපිගොනු කවර, මුද්‍රණ කොල)

අධ්‍යයනයට ලක්කරන ලද තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන ලද පළාත් පාලන ආයතන අතරින් ආයතන 19 ක් අධ්‍යයන වර්ෂ 3 තුළ දීම ලිපිදව්‍ය මිලදී ගෙන ඇති බව සඳහන් කර ඇත. මන්නාරම නගර සභාව විසින් 2019 වර්ෂය සඳහා කිසිදු භාණ්ඩයක් මිලදී ගෙන නොමැති බව සඳහන් කර ඇත. වැලිගම නගර සභාව විසින් 2017 සහ 18 වර්ෂ සඳහා භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම පිලිබඳ තොරතුරු ලබා දී නොමැති අතර 2019 වර්ෂයේදී ලිපිදව්‍ය මිලදී ගත් බව සඳහන් කර ඇත. 2017 වර්ෂයේදී ලිපිදව්‍ය මිලදී ගැනීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු තොරතුරක් ඉදිරිපත් කර නොමැති ආයතන සංඛ්‍යාව 11 කි. 2018 සහ 2019 වර්ෂ තුළ දී ආයතන 9 ක් විසින් ලිපිදව්‍ය මිලදී ගැනීමට අදාල තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නැත.

අධ්‍යයනය තුළින් රැස් කරන ලද තොරතුරු අනුව ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් ආයතනික සැපයුම්කරුවන්ගේ ලැයිස්තුව අනුව සීමිත මිලගණන් යටතේ මිලදී ගෙන ඇති බව සඳහන් කර ඇති මුත් එම මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් අවසන් තීරණය හෝ මිලදී ගනු ලැබූ භාණ්ඩ කුමන ප්‍රමාණයක් කුමන මිල යටතේ මිල දී ගත්තේද යන තොරතුරු අන්තර්ගත නොවේ. කෙසේ වෙතත් ලිපිදව්‍ය මිලට ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කර ඇති සීමිත තොරතුරු අනුව පළාත් පාලන ආයතන විසින් අවම මිල පදනම් කොටගෙන මිලදී ගැනීම් සිදු කර ඇති බව සඳහන් කළ හැක. එම මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් වෙන් වෙන් වශයෙන් ආයතන විසින් දරණ ලද පිරිවැය සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණය කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත.

අධ්‍යයනය සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු අනුව භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් සමස්ත ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳ අධ්‍යයන කිරීමේදී අවම මිල යටතේ මිලදී ගැනීම් සිදුකරන ලද ආයතන විසින් සියළු තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති බවත් (උදා: අම්පාර) සීමිත මිල කැඳවීම් හෝ පුවත්පත් දැන්වීම් ඔස්සේ මිල කැඳවීම් සිදු කර ඇති බවත් තාක්ෂණික කමිටු නිර්දේශයන් මෙන්ම මුදල් කමිටු නිර්දේශයන්ද ලබාග නිමිත් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය අනුගමනය කර ඇති බවත් සඳහන් කළ හැක.

කෙසේ වෙතත් මෙහිදී නිරීක්ෂණය වූ තොරතුරු අනුව නම්කරණ ලද සෑම භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන්ම පූර්ණ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට ආයතන උත්සාහ ගෙන නොමැත. ඇතැම් අවස්ථාවන් වලදී පළාත් පාලන ආයතන විසින් සියළුම ප්‍රසම්පාදන පියවරයන් අනුගමනය කරන බව තහවුරු කිරීමට උත්සාහ කර ඇතත් එය ප්‍රායෝගික සනාථ කිරීමට ඇති මෙම අවස්ථාවේදී නියමිත ප්‍රතිචාර දැක්වීම සමත්වී නොමැත. එමනිසා තොරතුරු හෙළිදරව් හොඳින්ම තුළ දූෂණ අවදානමක් ඇති බවට සඳහන් කළ හැක. ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී භාණ්ඩ මිලදී ගත් අවසන් තීරණය සඳහන් කර ඇතත් ක්‍රියාත්මක පියවරයන්ට අදාල සහතික කළ ලිඛිත තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත.

7. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු

පළාත් පාලන ආයතන විසින් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමට අදාළ තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පත්කිරීම සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2 වන පරිච්ඡේදයේ 8 වෙනි ව්‍යස්ථාමාලාවට අනුව අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත්කරන්නා වූ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව, අමාත්‍යාංශ ප්‍රසම්පාදන කමිටුව හෝ දෙපාර්තමේන්තු සතු ප්‍රසම්පාදන කමිටු යන සියළුම ප්‍රසම්පාදන කමිටු වලට අදාළව තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු සිටිය යුතු බව අවධාරණය කර ඇත. එහෙත් 2.8.5 වගන්ති අනුව ප්‍රාදේශීය ප්‍රසම්පාදන කමිටුවෙහි සාමාජිකත්වය දරණ පුද්ගලයන් සතුව තත්කාර්යයට අදාළ තාක්ෂණික දැනුමැති අයෙකු සහ ප්‍රසම්පාදන පිලිබඳ දැනුමැති අයෙකු සාමාජිකත්වය දරන්නේ නම් සහ ආයතන ප්‍රධානියා විසින් ඒ පිලිබඳ සෑහීමකට පත්වන්නේ නම් තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවක සභාය අවශ්‍ය නොවන බව සඳහන් කර ඇත. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පත්කිරීමේ බලය ව්‍යාපෘති ප්‍රධානියා හෝ ආයතන ප්‍රධානියා සතු වන බව ඉහත මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.8.4 වගන්තියේ දක්වා ඇත. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුවේ සංයුතිය සාමාජිකයින් තිදෙනෙකුගෙන් සමන්විත වේ.

ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතනික ප්‍රසම්පාදනය ක්‍රියාවලියේදීද තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව පත්කිරීම අවශ්‍ය වේ. තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් නිර්ණායක 3 යටතේ විමර්ශණය කළ අතර එහිදී තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් කමිටු සාමාජිකයන්ගේ නාමලේඛණය, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු සාමාජිකයන් තේරීමේදී සැලකිලිමත්වන කරුණු පිලිබඳ දැනුම සහ එම නිර්ණායකයන් තීරණය කිරීම සඳහා යොදාගන්නා ලද මූලාශ්‍ර යනාදිය ඒ අතර වේ.

අධ්‍යයනය තොරතුරු අනුව පළාත් පාලන ආයතන විසින් සම්පූර්ණ තොරතුරු යොමු කර නැතත් තාක්ෂණික කමිටු පත්කිරීමට අදාළ ප්‍රතිචාර ඉහළ අගයක් ගනී. ඒ අනුව ආයතන 32 ක් විසින් සාපේක්ෂ තොරතුරු ප්‍රමාණයක් ලබා දී ඇත. එම තොරතුරු පහත පරිදි වර්ගීකරණය කල හැක.

- පළාත් පාලන ආයතන අතරින් 2017 සහ 2018 වර්ෂ සඳහා වාර්ෂික තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිහිටුවා ඇති ආයතන
- භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේදී එම අවශ්‍යතාවයේ ස්වභාවය මත තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිහිටුවන ආයතන
- තාක්ෂණික කමිටු පිහිටුවා ඇතත් ඒ පිලිබඳ පදනම් තොරතුරු සඳහන් නොකර තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇති ආයතන

තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් බහුතරයක් ආයතන විසින් ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහය සහ මාර්ගෝපදේශ අත්පොතෙහි විධිවිධාන අනුගමනය කර ඇත.

7.1 කමිටු සාමාජිකයන් තේරා ගැනීම

කමිටු සාමාජිකයන් තේරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු කරුණු පිලිබඳව ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.8 පරිච්ඡේදයේ සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත. ඒ අනුව තත්කාර්ය පිලිබඳ දැනුමැති විශේෂඥයෙකුගෙන් හෝ විශේෂඥයින්ගෙන් සහ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිලිබඳ දැනුමැති එක් අයෙකුගෙන් තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව සමන්විත විය යුතුවේ. විශේෂඥ දැනුමැති අයෙකුගේ සහය ලබාගැනීමට අවශ්‍ය වන්නේ නම් පිටස්තර ආයතනයක සුදුසුකම් ඇති අයෙකු පත්කරගැනීමට හැකියාව පවතී.

අධ්‍යයන තොරතුරු අනුව පළාත් පාලන ආයතනයන්හි තාක්ෂණික කමිටු සාමාජිකයන් පත්කිරීම සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් පවත්නා මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කරන බව තහවුරු වේ. එහෙත් ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතන විසින් කමිටු සාමාජිකයන් පත්කිරීමේ දී එක් එක් සාමාජිකයා සතුවිය යුතු විශේෂඥ දැනුම පිලිබඳව වෙන් වෙන් වශයෙන් තොරතුරු සඳහන් කර නොමැත. ප්‍රසම්පාදනයට යෝජිත භාණ්ඩය හෝ සේවාව සම්බන්ධයෙන් තාක්ෂණික දැනුමැති අයෙකු සහ ප්‍රසම්පාදනය සම්බන්ධයෙන් දැනුමැති අයෙකු සතු විශේෂඥ දැනුම දෙයාකාර වන හෙයින් එවැනි අවබෝධයක් සහිතව තොරතුරු ඉදිරිපත්කිරීම ප්‍රසම්පාදන කමිටුවෙහි ශබ්දතාවය තහවුරු කිරීමට ඉවහල් වේ. ඇතැම් ආයතන විසින් එක් තාක්ෂණික කමිටුවක් විවිධ භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් ඇගයීම් සඳහා පත් කර ඇති අතර මෙවැනි අවස්ථාවන් වලදී නිවැරදි ගුණාත්මක ඇගයීමක් සිදුවන බව සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි අවබෝධයක් ලබාගත නොහැක.

කෙසේ වෙතත් මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවරයන් ඇතිමුත් මේ පිලිබඳ තොරතුරු නොමැති වීම දූෂණ ක්‍රියාවන් සිදු වී ඇති බවට තහවුරු කිරීමක් නොකෙරුවද ඒ පිලිබඳ විනිවිද භාවය අඩු බව කිව හැක. තාක්ෂණික කමිටු සම්බන්ධයෙන් විනිවිදභාවයක් නොමැති වීම දූෂණ සිදුවිය හැකි අවදානම් තත්වයක් හඟවයි.

8. විගණන ක්‍රියාවලිය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ (1978) 154 (1) ව්‍යවස්ථාව අනුව පළාත් පාලන ආයතනද ඇතුළුව සියළුම රජයේ ආයතනයන්හි ගිණුම් විගණනය කළ හැකි බව සඳහන් වන අතර 154 (5) ව්‍යවස්ථාව අනුව පොදු අධිකාරීන් සම්බන්ධයෙන් සිදු කරනු ලබන විගණනයන්හි දී විගණකාධිපති වෙත තම කාර්ය සහ කාර්යයන් ඉටු කිරීමේදී, සියළු පොත්පත්, වාර්තා, වාර වාර්තා සහ වෙනත් ලියකියවිලි ලබා ගැනීමේදී, ගබඩා සහ වෙනත් දේපළවලට පිවිසීමේදී, එක් කාර්ය සහ කාර්යයන් ඉටු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දී, කරුණු පැහැදිලි කරවා ගැනීමේදී හිමිකමක් ඇති බව සඳහන් කර ඇත.

මීට අමතරව 2018 අංක 18 දරණ ජාතික විගණන පනත මගින් ජාතික ඒකාබද්ධ අරමුදල වෙත ලැබෙන සියළුම ආදායම් ද ඒකාබද්ධ අරමුදලෙන් වන සියළු වියදම් ද විගණනය කිරීමේ බලය විගණකාධිපතිවරයා වෙත පවරමින් පොදු අධිකාරීන් තුළ සිදුකළ යුතු අභ්‍යන්තර සහ භාහිර විගණන ක්‍රමවේදය පිළිබඳව නෛතික පසුබිම ශක්තිමත් කොට ඇත.

මෙහිදී අභ්‍යන්තර විගණනය සම්බන්ධයෙන් එම පනතේ 40 වගන්තියේ සඳහන් පරිදි අමාත්‍යාංශ සහ එම අමාත්‍යාංශ යටතේ ක්‍රියාත්මක වන දෙපාර්තමේන්තුවක් සඳහා ගණන් දීමේ නිලධාරියා විසින් අභ්‍යන්තර විගණනය සිදුකිරීම සඳහා සුදුසු විගණකවරයෙකු පත්කළ යුතු බවත්, විගණනය සිදුකල යුතු අනෙකුත් ආස්ථිතයන් සඳහා ද එහි පාලක මණ්ඩලය විසින් විගණකවරයෙකු යටා පරිදි පත්කළ යුතු බවටත් සඳහන් කර ඇත.³⁰

ජාතික විගණන පනතෙහි 35 වෙනි වගන්තියේ සඳහන් පරිදි විගණකාධිපතිවරයා විසින් කාර්යාලයක වරයා වෙත අවම වශයෙන් දින 60 කට පෙරාතුව ඉදිරි වසර සඳහා විගණකාධිපතිගේ යෝජිත කාර්ය විස්තර කරන්නාවූ වාර්ෂික කාර්ය වැඩසටහනක් කෙටුම්පත් කොට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

එමෙන්ම මහ නගර සභා සඳහා විගණන ප්‍රතිපාදන සලසන මහ නගර සභා ආඥා පනතේ (252 අධිකාරිය) 219 වගන්තිය අනුව විගණකාධිපතිවරයාට හෝ ඔහු විසින් බලය පවරණ ලද නිලධාරියෙකුට හෝ කණ්ඩායමකට පළාත් පාලන ආයතනය සතු ගිණුම් අධ්‍යක්ෂව විගණනය කල හැක. ඒ සඳහා අවශ්‍ය සියළුම පොත් පත් සහ ලිපි සපයමින් සහයෝගය ලබා දිය යුතු බව 220 වෙනි වගන්තියේ සඳහන් වේ. නගර සභා සඳහා විගණන ප්‍රතිපාදන සලසන නගර සභා ආඥා පනතේ (255 අධිකාරිය) 181 වගන්තිය අනුව ද, අර්ධ වාර්ෂිකව රජය විසින් සිදුකරන්නා වූ විගණනයට යටත් බවත් ඒ සඳහා සියළු පහසුකම් සහ වියදම් දැරිය යුතු

බවත් සඳහන් කර ඇත. 1987 අංක 15 දරණ ප්‍රාදේශීය සභා පනතෙහි 172 වගන්තිය විසින් ද පළාත් පාලන ආයතනයෙහි විගණනය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අංක 154 දරණ ව්‍යවස්ථානුරූපීව සිදුවිය යුතු බව දක්වා ඇත.

ශ්‍රී ලංකා මුදල් හිති සංග්‍රහයේ 133 සහ 134 වෙනි වගන්තීන්ට අනුව සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කරන හෝ උප කාර්යාල සහිත රජයේ විශාල ආයතන විසින් අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයක් පවත්වාගෙන යෑම අත්‍යවශ්‍යවී. එමෙන්ම පළාත් පාලන ආයතන සම්බන්ධයෙන් ගණන්දෙන නිලධාරියා විසින් බලය පවරන ලද නිලධාරියෙකු අභ්‍යන්තර විගණකවරයා ලෙස කටයුතු කිරීමට පුළුවන. තවද 2009 ජූනි 09 වන දිනැති අංක DMA/2009(1) දරන කළමනාකරණ විගණන චක්‍රලේඛය මගින් ද විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම පිලිබඳ විධිවිධාන සලසා ඇති අතර විවිධ පළාත් පාලන අධිකාරීන් විසින් විටින් විට චක්‍රලේඛ නිකුත්කොට ඇත (උදා: දකුණු පළාත් පාලන කොමසාරිස්ගේ 2014 පෙබරවාරි 24 දිනැති අංක දපපා/යහ/01/න.ව.ලේ.දරන චක්‍රලේඛය)

8.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

පළාත් පාලන ආයතනයන්හි අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කිරීම සම්බන්ධයෙන් කරන ලද විමර්ශනය කොටස් තුනක් යටතේ සිදු කළ අතර අභ්‍යන්තර නිලධාරියා ලෙස පත්කරන ලද අයගේ නම සහ තනතුර, එවැනි නිලධාරියෙකු නොමැති නම් ඒ සඳහා හේතුව ද එම නිලධාරියාගේ රාජකාරි ලැයිස්තුව එම විමර්ශන අතර වේ. මීට අමතරව 2017 සිට 2019 අධ්‍යයන කාලය දක්වා සිදුකරන ලද අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තාවන්හි සහතික කළ පිටපත්ද යොමු කිරීම පිළිබඳවද ප්‍රශ්නාවලිය තුළ සඳහන් කරන ලදී. ඉදිරිපත් කර ඇති දත්ත අනුව අභ්‍යන්තර විගණනය සිදුකිරීම සඳහා ගෙන ඇති පියවරයන් පහත පරිදි සංරාංශ කළ හැක.

- අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කිරීම
- අභ්‍යන්තර විගණනය සඳහා නිලධාරීන් කිහිප දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ඒකකයක් පිහිටුවීම
- අභ්‍යන්තර විගණන කටයුතු පළාත් සභාව අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකය මගින් හෝ මුදල් කමිටුව විසින් හෝ සිදුකිරීම
- වෙනත් රාජකාරීන් සඳහා පත්කරන ලද නිලධාරියාගේ එක් කාර්යයක් ලෙස විගණනය සඳහන් කිරීම
- අභ්‍යන්තර විගණනය සඳහා නිලධාරියෙකු හෝ ඒකකයක් පත් නොකිරීමත් ඒ සඳහා පියවර නොගැනීම

30. 2018 අංක 18 දරණ ජාතික විගණන පනත

අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කිරීම හෝ නිලධාරීන් කිහිප දෙනෙකුගෙන් සමන්විත ඒකකයක් පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන 24 ක් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර ඇත. ඒ අතරින් බොහෝමයක් ආයතන විසින් කුමන වර්ෂය තුළ සිදුකරන ලද පත්කිරීම් ද යන්න හිඟවිභව සඳහන් කර නොමැත. තවද එම පත්කිරීම් පිලිබඳ විමර්ශනය කිරීමේදී බොහෝමයක් නිලධාරීන් විගණන නිලධාරීන් ලෙස පූර්ණ වගකීම් සහිතව පත්කර ඇති අතර ඇතැම් ආයතන විසින් විගණනය එක් රාජකාරියක් ලෙස පැවරීම විගණන නිලධාරියාගේ ස්වාධීන විගණනයට බාධා ඇති කිරීමට අවකාශ සැලසේයැයි අනුමාන කළ හැක.

අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරීන් පත්කිරීමට අදාළව මොණරාගල ප්‍රාදේශීය සභාව ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු අනුව අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කර නොමැති අතර වෙනත් කටයුතු භාර නිලධාරියෙකු වෙත අභ්‍යන්තර විගණනය සිදුකිරීමේ බලයද පවරා ඇත. එහෙත් නියම වී ඇති රාජකාරි වනුයේ වර්ෂ අවසාන ගිණුම් සකස් කිරීම සහ ක්ෂේත්‍ර කටයුතු නිරීක්ෂණය කොට තක්සේරු වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීමයි. මෙවැනි රාජකාරියක් තුළ ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේද නිරීක්ෂණය සහ විගණනයට ඇති අවස්ථා සීමා සහිත වේ. එහෙත් 2017 වර්ෂය සඳහා අභ්‍යන්තර විගණනය උගව පළාත් සභාව විසින් සිදුකිරීමට කටයුතු කිරීම ප්‍රසංසනීය වන අතර 2018 සහ 19 යන වර්ෂ වල එවැනි වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොමැත. මැදගම ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් අභ්‍යන්තර විගණනය සඳහා නිලධාරියෙකු පත්කිරීම සඳහා කාර්යමණ්ඩලයේ නිලධාරීන් ප්‍රමාණවත් නොවන බව සඳහන් කර ඇත. එමෙන්ම පේදුරුදඬුව ප්‍රාදේශීය විසින් අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියෙකු පත්කර ඇතත් අභ්‍යන්තර විගණනයක් සිදු කොට නොමැත.

තවද අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරියා හෝ ඒකකය විසින් අදාළ පළාත් පාලන ආයතනයේ අභ්‍යන්තර කටයුතු පිලිබඳ මාසිකව විගණනයක් සිදුකොට වාර්තා ඉදිරිපත් කළයුතු බව රැකියා විස්තරයෙන් පවරා ඇත. එහෙත් එම කාර්යය ඉටුකිරීම කොතෙක් දුරට සාර්ථකදැයි අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉදිරිපත් කර නොමැත. උදා: ඇතැම් අවස්ථාවන්හිදී අභ්‍යන්තර විගණනය එක් වර්ෂයකත් නිලධාරියා පත්කිරීම සහ කාර්යය පැවරීම වෙනත් වර්ෂයකත් එම වර්ෂයේ අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තාව ඉදිරිපත් නොකිරීමත් සඳහන් කල හැක. කෙසේ වෙතත් සමස්ථයක් ලෙස අභ්‍යන්තර විගණන නිලධාරීන් පළාත් පාලන ආයතන 24 ක පත්කර ඇතිමුත් අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත්කර ඇත්තේ 2017 දී ආයතන 13 ක් සහ 2018 දී ආයතන 10 සහ 2019 දී ආයතන 1 වශයෙනි. මෙම වාර්තාවන් ද පූර්ණ මාස 12 සඳහා ම නොවන අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.

ඉහත දැක්වූ පරිදි අභ්‍යන්තර විගණනය සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන විසින් අනුගමනය කරන ලද ක්‍රියාමාර්ග මූලික හිඟ සහ රෙගුලාසි අනුගමනය කළද විශේෂයෙන් ඉදිරිපත්කර ඇති විගණන වාර්තා තුළ වුවද ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය විගණනයකට ලක්කර නොමැත. එම නිසා දූෂණ පිරිවැයක් පිලිබඳ තොරතුරු අභ්‍යන්තර විගණන වාර්තාද හෙළි නොකරයි. මේ අනුව, ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය තුළ සිදු විය හැකි අතපසු වීම් වල සිට දූෂණ

අපරාධ දක්වා තොරතුරු අනාවරණය වීමට ඇති ඉඩකඩ සීමා සහිත බව පෙනේ.

8.2 බාහිර විගණනය

මෙහිදී බාහිර පාර්ෂවය විසින් සිදුකරන ලද විගණනය ලෙස අභ්‍යන්තර විගණනයන්ට අමතරව ජාතික විගණන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් හෝ බලය පවරන ලද ජාතික විගණන කාර්යාලය විසින් සිදුකරනු ලබන විගණනයන් අදහස් කරයි. ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතන බොහෝමයක් විසින් එක් වර්ෂයකට හෝ අදාළ බාහිර විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කොට ඇත. 2017 වර්ෂයට අදාළ ආයතන 19 ක් ද 2018 වර්ෂයට අදාළව ආයතන 14 ක් ද විගණන වාර්තා ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර විගණන වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිකවැරටිය ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් සඳහන් කර ඇත්තේ එය රහසිගත ලියවිල්ලක් හෙයින් ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකි බවයි (තොරතුරු දැනගැනීමේ පනතට අනුව විගණන වාර්තා සංවේදී තොරතුරක් ලෙස දක්වා නොමැත). තවද මධ්‍යම නුවර ගම්පළාත ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් බාහිර විගණන වාර්තා විගණකාධිපති දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලබාගත හැකි බවද දන්වා ඇත. මොනරාගල ප්‍රාදේශීය සභාව විසින් විගණන විමසුම් පමණක් ඉදිරිපත් කොට ඇති අතර විගණන වාර්තා යොමු කොට නොමැත.

ඉහත සඳහන් ආයතන විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා 33 (2017-19 සහ 2018-14) අධ්‍යයනය කිරීමේදී පහත සඳහන් කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාපටිපාටීන් සම්බන්ධයෙන් සවිස්තරාත්මක විගණනයක් සිදු නොවීම
- ප්‍රසම්පාදන සැලසුමක් ක්‍රියාත්මක නොවීම පිලිබඳ නිරීක්ෂණය වීම සහ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර තිබීම
- ජාතික විගණන පනතෙහි විධිවිධාන ප්‍රකාරව පළාත් පාලන ආයතන විසින් විගණන කමිටු පිහිටුවිය යුතු වුවද ඇතැම් ආයතන ඒ සඳහා කටයුතු කර නොමැති වීම පිලිබඳ විමර්ශනය කර තිබීම
- කොන්ත්‍රාත් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමාද ගාස්තු අයනොකිරීම
- විගණනය සඳහා ප්‍රමාණවත් තොරතුරු සහ ලිපිලේඛණ නොමැතිවීම
- ප්‍රසම්පාදන කෘත්‍යන් සම්බන්ධයෙන් ඇස්තමේන්තුගත මුදල, අවම මිල යටතේ ගිවිසුම්ගත වූ මිල සහ සත්‍ය මිල සම්බන්ධයෙන් පවතින වෙනස්කම්වලට අදාළ විමසුම්
- ප්‍රසම්පාදන හෝ තාක්ෂණික කමිටු පත්කිරීමකින් තොරව ප්‍රසම්පාදනය සිදුකිරීම
- ලංසු කැඳවීම සහ විවෘත කිරීම් සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි ලිපිලේඛණ විනිවිදභාවයකින් යුතුව පවත්වා නොගැනීම සහ විගණනයට ඉදිරිපත් නොකිරීම
- ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ප්‍රජාදායකත්වය ලබාගැනීම මත ප්‍රජාසමිති වෙත කොන්ත්‍රාත් ප්‍රධානයේදී අනුමතතා පැවරීම
- දැන්වීම් පළකිරීමේදී සහ පිරිවිතර සකස්කිරීමේදී පවතින අඩුපාඩු හේතුවෙන් මූල්‍යමය අලාභ සිදුවීම

මෙම අවස්ථා දූෂණ අවදානම් පවතින තත්ත්වයන් වේ. මෙහි බොහෝ අවස්ථා මෙම වාර්තාවට පදනම් වූ තොරතුරු තුළින්ද පැහැදිලි වේ.

9. තොරතුරු දැනගැනීමේ පහතට අනුව තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රවණතාවය

9.1 අභියෝගයන්

උක්ත සඳහන් පරිදි මහජන අධිකාරීන් විසින් මහජන මුදල් උපයෝගීකර ගනිමින් ජනතා සුභසාධනය සඳහා ක්‍රියාත්මක කරන්නාවූ විවිධ ව්‍යාපෘති සහ විවිධ සංවර්ධන වැඩසටහන් සඳහා වියදම් දැරීම් සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු විමර්ශනය කිරීමට ඇති අයිතිය 2016 අංක 12 දරණ තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම පිලිබඳ පනතින් තහවුරු කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා එම පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රායෝගිකව යෙදවූ අතර පළාත් පාලන ආයතනයන්හි තොරතුරු නිලධාරී වෙතින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයට අයත් තොරතුරු විමසීමට ලක් කළේය. ඒ අනුව පළාත් පාලන ආයතන මෙම පහතට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සඳහා අභ්‍යන්තර ක්‍රමවේද කෙතෙක් දුරට ශක්තිමත් කොට තිබේද යන්න අධ්‍යයනය කරන ලදී. තොරතුරු දැනගැනීමේ පනතේ 4 වන කොටසේ 23.1(අ) වගන්තියට අනුව සෑම මහජන අධිකාරියක් විසින්ම පහත ක්‍රියාත්මක වීමේ දින සිට මාස තුනක් ඇතුළත තොරතුරු නිලධාරියෙකු හෝ කිහිපදෙනෙකු පත්කළ යුතුය. එම තොරතුරු නිලධාරියාගේ වගකීම 24, 25 සහ 26 වගන්තිවල සඳහන් පරිදි කඩිනමින් තොරතුරු සැපයීමටත් ඉල්ලුම්කරුට උපරිම සාධාරණයක් වන ලෙස තොරතුරු ලබාදිය යුතු බවටත් දක්වා ඇත.

ආයතන 29 ක් තොරතුරු නිලධාරියෙකු පත්කර හෝ ඒ සඳහා අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇතත් අවශ්‍ය තොරතුරු හිසි කාලපරාසය තුළ ලබානොදීමද අභියෝගයක් වූ අතර අධ්‍යයනට භාජන කරන ලද පළාත් පාලන ආයතන 75 මගින් ආයතන 35 ක් පමණක් තොරතුරු යම්තාක් දුරට හෝ ලබාදීම හේතුවෙන් අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලද නියදිය ප්‍රමාණවත් නොවීමද අධ්‍යයනය සඳහා අභියෝගයක් විය.

එමෙන්ම අධ්‍යයනය තුළ රැස්කරන ලද තොරතුරු හිසි ප්‍රමිතියක් යටතේ ලබා නොදීම විශේෂයෙන් ලිඛිත සාක්ෂි ඉදිරිපත්කිරීමේදී සහතික කළ පිටපත් ඉල්ලා සිටිය මුත් ඇතැම් ආයතන විසින් සහතික නොකල පිටපත් ලබාදීම හේතුවෙන් අධ්‍යයනයේදී භාවිතයට ගැනුණු දත්ත පිලිබඳ විශ්වසනීය භාවය තහවුරු කිරීම සම්බන්ධයෙන් අභියෝග පැහැරදීම.

එමෙන්ම ලබාදෙන ලද දත්ත සහ තොරතුරු ඒකාත්මක නොවීමද අභියෝගයක් විය. උදා: එක් වර්ෂයක දැන්වීමක් අනෙක් වර්ෂයේ ටෙන්ඩර් කමිටු තීරණයන් වීම සහ භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම් පිලිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම හේතුවෙන් එය නිවැරදි ඒකාත්මක විශ්ලේෂණයන් සිදුකිරීමට අපහසුවීම ද අභියෝගයක් ලෙස දැක්විය හැක.

ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේදී අනුගමනය කරන ලද පොදු ක්‍රමවේද පිලිබඳ ආයතන විසින් තොරතුරු ඉදිරිපත් කළද අභ්‍යන්තර තීරණ සහ ව්‍යතිරේක සම්බන්ධයෙන් විශ්වසනීය සහ ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඉදිරිපත් නොකිරීමත් දත්ත විශ්ලේෂණයේ දී අභියෝගයක් විය.

9.2 තොරතුරු දැනගැනීමේ පහත සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම

තොරතුරු දැන ගැනීමේ පහත ශ්‍රී ලංකාව තුළ බලාත්මක කිරීම තුළින් සෑම මහජන අධිකාරියක් විසින්ම මහජනයා වෙත තොරතුරු ලබා දීමට ද මහජනතාවට තොරතුරු සඳහා පිවිසීමට ද ඇති හැකියාව ශක්තිමත් කරන ලදී. එම පහත ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කරන ලද අධ්‍යයන තොරතුරු අනුව පළාත් පාලන ආයතන විසින් එක් පහතට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සම්බන්ධයෙන් සාධනීය පියවරයන් නොගන්නා බව නිරීක්ෂණය විය. එය පහත සඳහන් කරුණු මත පදනම් විය.

- මෙම අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගනු ලැබූ පළාත් පාලන ආයතන 75 ක් වුවද ප්‍රතිචාර දැක්වන ලද්දේ ආයතන 35 ක් පමණි. මෙය ප්‍රතිශතයක් ලෙස 46% වන අතර එය ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සම්බන්ධයෙන් අඩු අගයකි.
- තොරතුරු ලබාදුන් ක්ෂේත්‍ර පිලිබඳ විමසීමේදී ආයතන විසින් මූලික සහ පොදු ක්‍රමවේද සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කළ ද අභ්‍යන්තර තීරණ සම්බන්ධයෙන් සහ ව්‍යතිරේක සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමේ ඉතා අඩු ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබීම.
- ඇතැම් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රතිචාර හිසි කාල සීමාව තුළ යොමු නොකිරීම සහ ඒ සඳහා අතිරේක කාලයක් අවශ්‍යනම් ඒ බව සඳහන් නොකිරීම.
- පූර්ණ වශයෙන් තොරතුරු ලබා නොදීම උදා: සහතික කළ පිටපත් යොමු කරන මෙන් ඉල්ලා සිටියද ඇතැම් ආයතන විසින් පිටපත් වීමට කටයුතු කර ඇතත් සහතික කළ පිටපත් යොමු කොට නොමැත.
- ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක තොරතුරු ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන වැඩි උනන්දුවක් නොදැක්වීම.

10. අධ්‍යයන ඉගෙනුම්

පළාත් පාලන ආයතන විසින් සිය ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය පිළිබඳව දැනුම ලබාදෙන ලද තොරතුරු අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා සිදු කරන ලද මෙම අධ්‍යයනය තුළින් පහත සඳහන් ඉගෙනුම් හඳුනාගන්නා ලදී.

ආයතනික ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය තරමක් සංකීර්ණ ක්‍රමවේදයක් වන අතර ඒ සඳහා අනුගමනය කළ යුතු මූලික පියවරන් මෙන්ම ව්‍යතිරේඛයන් ද පවතී. එම නිසා මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රශ්නාවලියට අමතරව වෙනත් පර්යේෂණ ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය හඳුනාගන්නා ලදී. එහිදී ඇතැම් තොරතුරු සම්බන්ධයෙන් සත්‍ය සහ නිවැරදි තොරතුරුවලට පිවිසීමට උචිත ක්‍රමවේදයක් භාවිත කිරීම වැදගත්වේ.

11. නිගමනය සහ නිර්දේශයන්

අධ්‍යයන තොරතුරු අනුව පළාත් පාලන ආයතන සියල්ල භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීමේදී වඩා සාධනීය ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කරන ලද බව නිගමනය කල නොහැකි වුවද මූලික කාර්යයන් වන සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි කිරීම, තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටු පිහිටුවීම, විගණන කටයුතු වැනි දෑ සිදුකරන බව නිගමනය කළ හැක. එහෙත් එම ක්‍රියාපිළිවෙත් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කර ඇති තොරතුරු සීමාසහිත වේ. එමනිසා සමස්ත අධ්‍යයන ආයතන සියල්ල මාර්ගෝපදේශයන් අනුගමනය කරමින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදුකරන බව නිශ්චිතව සඳහන් කළ නොහැකි වුවද බොහෝමයක් ආයතන මාර්ගෝපදේශ පිලිබඳ දැනුවත්භාවයක් ඇති බව සඳහන් කළ හැක.

ඉහත සඳහන් කළ පරිදි සියළු තොරතුරු ඉදිරිපත් නොකිරීම හේතුවෙන් භාණ්ඩ සහ සේවා මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් දූෂණ පිරිවැය පිලිබඳ අධ්‍යයනය කළ නොහැකි වුවද දූෂණ අවදානම් තත්ත්වයන් ඇති බව අවධාරණය කළ හැක. උදාහරණයක් ලෙස සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි පිලිබඳ සෑම තොරතුරක්ම ඉදිරිපත් කළ ආයතන හැර සෙසු ආයතන සම්බන්ධයෙන් නිශ්චිත ක්‍රමවේදයක් තුළ සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි නොවූවා දැයි නිශ්චය කළ නොහැකි මුත් එම ආයතන විසින් ක්‍රමවත් ක්‍රියාපටිපාටියකට අනුව සැපයුම්කරුවන් ලියාපදිංචි සිදුකළ දැයිද කිව නොහැක. එසේ ක්‍රමවත් ක්‍රියාපටිපාටියකට අනුව එම කර්තව්‍ය සිදු නොකිරීම තුළ පෞද්ගලික අභිමතයන් පරිදි සැපයුම් කරුවන් ලියාපදිංචි සිදුවුව හොත් එය ඇතැම් විට දූෂණ පිරිවැයක් නිර්මාණය කිරීමට හේතු වේ. එමනිසා මෙම ආයතන දූෂණ අවදානම් සහිත බව සඳහන් කළ හැක. එමෙන්ම තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පනතට ප්‍රතිචාර දැක්වීම සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතනයන්හි අවධානය ඉතා අවම මට්ටමක පවතින බව සඳහන් කළ හැක. මූලික අදියරේදී ආයතන 75 කින් ආයතන 35 ක් පමණක් ප්‍රතිචාර දැක්වීම නිදසුනකි. තවද තොරතුරු ඉදිරිපත් කරන ලද ආයතන විසින් වුවද ඉතා ගුණාත්මක නිවැරදි තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් සාධනීය තත්ත්වයක් පවතින බව අධීක්ෂණය නොවේ.

එහෙත් ගුණාත්මක තොරතුරු ඉදිරිපත් වීම සම්බන්ධයෙන් කෙසේ වෙතත් තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිවාසිකම් පනත සම්බන්ධයෙන් පළාත් පාලන ආයතන සතු කැපවීම /වගවීම සම්බන්ධයෙන් තවදුරටත් අධ්‍යයන කිරීම වැදගත්වේ. තවද ආයතනයන්හි තොරතුරු නිලධාරියා හිස ලෙස බලාත්මක කොට හැකි බවද නිගමනය කල හැක. ආයතනික වශයෙන් තොරතුරු පවත්වාගෙන යෑම අංශ කිහිපයක් මගින් සිදුවේ. එම අංශ මගින් තොරතුරු ලබාගැනීමේදී තොරතුරු නිලධාරියාගේ බලය වැදගත් සාධකයක් වේ. එම නිලධාරියාගේ ඉල්ලීමට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට තරම් ප්‍රමාණවත් බලඅධිකාරියක් එම නිලධාරියා සතුවීම වැදගත්වේ.

තොරතුරු දැනගැනීමේ පනත සහ එහි වගවීම සම්බන්ධයෙන් ආයතනික වශයෙන් සියළු නිලධාරීන් බැඳීසිටින බවත් ආයතනික බැඳීම පිලිබඳ නිලධාරීන් ප්‍රමාණවත් ලෙස දැනුවත්වී තිබීමත් වැදගත්වේ. එමෙන්ම තොරතුරු පනත අනුව සෑම ආයතනයක්ම වසර 10 තුළ ඉල්ලන ලද තොරතුරු ලබාදීමට බැඳීසිටී. එහෙත් මෙම ආයතන විසින් තොරතුරු ඉදිරිපත් නොකිරීමත් ඇතැම් විගණන විමසුම් වලදී ද තොරතුරු ලබානොදීම පිලිබඳ සඳහන් කර ඇති හෙයින්ද තොරතුරු පවත්වාගෙන යෑම සම්බන්ධයෙන් ආයතන සතු ගැටළු ඇතිබව නිගමනය කළ හැක.

මෙම අධ්‍යයනය තොරතුරු අනුව පළාත් පාලන ආයතනයන්හි දූෂණ අවදානම් තත්ත්ව අවම කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිර්දේශයන් ඉදිරිපත් කළ හැක.

- පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් සමීප අධීක්ෂණයක් සිදුකිරීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය සහ පුද්ගල සහ ආයතනික වගවීම සම්බන්ධයෙන් නිලධාරීන්ගේ ධාරිතා සංවර්ධනය තවදුරටත් වර්ධනය කිරීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේ මූලික ක්‍රියාපටිපාටීන් අනුගමනය කිරීමට සාපේක්ෂව ව්‍යතිරේක භාවිතයට ගැනීම නිසා ප්‍රසම්පාදන මූලධර්ම බිඳවැටීම වැලැක්වීම සම්බන්ධයෙන් නිසි පොදු ශක්තිමත් නීති රීති හඳුන්වා දීම.
- සෑම පළාත් පාලන ආයතනයක් විසින්ම ප්‍රසම්පාදන සැලසුමක් ක්‍රියාත්මක කළ යුතුවීම සහ එමගින් ක්‍රියාවලිය තුළ වැයවන පිරිවැය අවමකර ගැනීමට අවස්ථාව සලසමින් ක්‍රමවත් උපායමාර්ගික ක්‍රම හඳුන්වාදීම සහ අධීක්ෂණය.
- ප්‍රසම්පාදනය සම්බන්ධ ආයතනික වශයෙන් මෙන්ම නිලධාරීන් සම්බන්ධයෙන් කාර්ය සාධන ප්‍රමිතීන් හඳුන්වා දීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදය වඩා කාර්යක්ෂම සහ ප්‍රතිඵලදායී ලෙස ක්‍රියාකරවීමට අවශ්‍ය මාර්ගෝපදේශ, නීති රීති ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුකිරීම.
- ප්‍රසම්පාදන ක්‍රමවේදයේ විනිවිදභාවය තහවුරු කිරීම සඳහා විද්‍යුත් පද්ධතියක් (e-governance system) හඳුන්වා දීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- පළාත් පාලන ආයතනයන්හි නම්කරන ලද තොරතුරු නිලධාරියාගේ කාර්යභාරය නිසිලෙස අවධාරණය කරමින් බලාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් ජාතික මට්ටමේ ක්‍රමෝපායන් හඳුන්වා දීම.
- තොරතුරු දැනගැනීමේ පනත ක්‍රියාත්මක කරමින් මහජනතාවට තොරතුරු වලට ප්‍රවේශවීමට ඇති අවස්ථාවන් තහවුරු කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන පද්ධතිය තුළ මෙන්ම ජනතාව අතර දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම.
- තොරතුරු දැනගැනීමේ පනත යටතේ හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රගාමී හෙළිදරව්ව තුළින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය සිදුවන ආකාරය පිලිබඳ විස්තර හෙළි කිරීම - මෙය කිරීමට ආයතනික වෙබ් අඩවිය භාවිතාකල හැක.

ට්‍රාන්ස්පේරන්සි ඉන්ටනැෂනල් ශ්‍රී ලංකා
5/1
විලිබන්ද් පාර,
කොළඹ 05,
ශ්‍රී ලංකා

දුරකථන: +94 0114369781
ෆැක්ස්: +94 011 2 501 707

tisl@tisrilanka.org
www.tisrilanka.org

facebook.com/tisrilanka
twitter.com/tisrilanka

ISBN 978-955-1281-93-9

9 789551 281939